

◆ MILIJARDA GOR ALI DOL

Bine Kordež

◆ DOBRO POLNJENJE JAVNIH BLAGAJN

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

◆ KRITIČNA INFRASTRUKTURA IN NJENA REDUNDANCA NA PODROČJU OSKRBE SLOVENIJE Z ELEKTRIČNO ENERGIJO

*Iztok Prezelj, France Križanič, Zvone Košnjek, Miroslav Bugeza,
Damijan Kopše, Vasja Kolšek*

◆ STATISTIČNA PRILOGA

GOSPODARSKA GIBANJA

490

Ljubljana, september 2016

UREDNIŠKI ODBOR:

Meta Ahtik, Banka Slovenije, Ljubljana;
Wilfried Altzinger, Wirtschaftsuniversität, Wien, Avstrija;
Jani Bekő, EPF, Univerza v Mariboru, Maribor;
Velimir Bole, EIPF, Ljubljana;
Enrico Colombatto, Università di Torino, Italija;
Alenka Kavkler, EPF, Univerza v Mariboru, Maribor
France Križanič, EIPF, Ljubljana;
Jože Mencinger, UL in EIPF, Ljubljana – urednik;
Žan Oplotnik, EPF, Univerza v Mariboru, Maribor;
Steve Pejovich, University of Texas, ZDA;
Franjo Štiblar, PF UL in EIPF, Ljubljana;

GOSPODARSKA GIBANJA objavljajo rezultate raziskovanj EIPF o tekočih gospodarskih dogajanjih. Prva številka je izšla junija 1971, od novembra istega leta pa izhajajo redno vsak mesec (z eno dvojno številko v letu). Do novembra 1974 so objavljala rezultate raziskovanj EIPF za Jugoslavijo in so bila pisana v srbohrvaščini. Od novembra 1974 do oktobra 1991, ko so prenehala izhajati, so rezultate raziskovanj za Jugoslavijo objavljala PRIVREDNA KRETANJA JUGOSLAVIJE, GOSPODARSKA GIBANJA pa so se omejevala na Slovenijo. Publikacijo sofinancira ARRS.

NAROČNIKI LAHKO CELOTNO PUBLIKACIJO DOBIJO TUDI NA DOMAČI STRANI EIPF

Pogoji naročila: Naročilo začenja z dogovorno določenim mesecem, naslednja leta se samodejno podaljšuje, konča pa z decembrom tistega leta, v katerem je bilo pisno odpovedano.

© 2016 EIPF, Ekonomski institut d.o.o., Ljubljana, p.p.1722, Prešernova 21,
Tel: (01) 2521688, 2518776, 2518704; Fax: (01) 4256870;
Elektronska pošta: INFO@EIPF.SI,

Domača stran: WWW.EIPF.SI

ISSN številka: 0351-0360

Zaščita vključuje vsako reproduciranje, kopiranje, mikrofilmanje, ne glede na tehniko, celote in posameznih delov.

Tiskala tiskarna CICERO v 400 izvodih.
Oblikovanje in priprava za tisk: Rogač RMV, d.o.o.

KAZALO

MILIJARDA GOR ALI DOL 6

Bine Kordež

DOBRO POLNJENJE JAVNIH BLAGAJN 9

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

1. Investicije v stroje in transportno opremo se krepijo 14
2. Po juliju tudi v avgustu majhen primanjkljaj blagovne menjave, ki pa medletno raste 16
3. S prihodom jeseni malce hladnejša tudi gospodarska klima 17
4. Industrijska produkcija ponovno navzgor 19
5. Precejšnja poletna rast turističnega povpraševanja 19
6. Brezposelnost ponovno manjša 20
7. Rahlo povečanje cen, vendar brez znakov opaznejših trendnih sprememb 21
8. Povprečne plače ponovno navzgor, škarje v stroških dela pa se še naprej odpirajo 23
9. Kreпка bolj dolgoročna dinamika davkov, čeprav so posledice ZUJF-a še močno vidne 25
10. Krediti podjetjem še naprej hitro navzdol, rast depozitov pa se je malo upočasnila 26
11. Plačilnobilančni presežek se je tudi poleti povečal 28

KRITIČNA INFRASTRUKTURA IN NJENA REDUNDANCA NA PODROČJU OSKRBE SLOVENIJE Z ELEKTRIČNO ENERGIJO 31

Iztok Prezelj, France Križanič, Zvone Košnjek, Miroslav Bugeza, Damijan Kopše, Vasja Kolšek

1. O kritični infrastrukturi 32
2. Ponudnik rezervne moči kot kritična redundanca za zagotavljanje varnosti delovanja slovenskega elektroenergetskega sistema 36
3. Metodologija 40
4. Sklep 41
5. Literatura, viri podatkov in programska oprema 43

STATISTIČNA PRILOGA 44

MILIJARDA GOR ALI DOL

Bine Kordež

6

Kot vsako leto je AJPES tudi letos pred poletjem objavil Informacijo o poslovanju gospodarskih družb Slovenije v letu 2015. V Informaciji sta predstavljena poslovni izid in premoženjsko finančni položaj družb, s katerima spremljamo ekonomska gibanja v državi. Kot vemo, so bili lanski rezultati dobri, precej boljši kot v letu 2014; med njimi je posebej izpostavljeno, da je neto celotni dobiček za 81 % višji kot leto prej, neto čisti dobiček pa je višji celo za 127 % (znašal je 1,64 milijarde evrov).

Ali verjamete, da bi bil rezultat lahko tudi za milijardo evrov boljši? Da je bil dejanski neto čisti dobiček slovenskega gospodarstva mogoče za več kot polovico višji in s tem slika naše ekonomije precej ugodnejša? Tega ne morete vedeti, ker računovodskih izkazov vsebinsko nihče ne pregleduje, niti ne komentira – analitiki podatke seštejejo, odštejejo, izračunajo odstotke in njihovo delo je končano. Direktor dokument samo podpiše, saj ima ustrezne službe, ki jim zaupa. Potem pa imamo še uporabnike, ki agregatne podatke uporabljajo za svoje potrebe in se v ozadja ne spuščajo. Zato pogledjmo, kaj se je lani v teh bilancah dejansko dogajalo in zakaj so agregatne številke mogoče precej drugačne, čeprav ni nobenega dvoma, da so posredovane bilance sestavljene v skladu s predpisi in računovodskimi standardi.

Gospodarske družbe so dolžne voditi poslovne knjige in pripravljati poročila, v katerih je predstavljena »poštena predstavitev finančnega položaja družbe«. To je potem osnova za presojanje uspešnosti in stabilnosti družbe, tako za interne kot eksterne potrebe. Pri svojem poslovanju družbe uporabljajo večji ali manjši obseg sredstev in pri sestavljanju poročil praviloma tudi presojajo, če so ta sredstva ustrezno ovrednotena. V lanskem letu so se za to odločili v eni največjih ter tudi najbolj razvpitih družb v Sloveniji, v Termoelektrarni Šoštanj. Cenilce so zadolžili, da preverijo vrednost naložbe v blok 6. Družba je v zadnjih nekaj letih v novogradnjo vložila skupaj 1,4 milijarde evrov in je to naložbo v letu 2015 aktivirala (prenesla iz postavke »v pridobivanju« med redno opremo; znesek se verjetno skoraj v celoti nanaša na omenjeni novi blok Termoelektrarne Šoštanj).

Vrednost naložbe so ocenjevali predvsem z vidika bodočih donosov in izračunali, da je »realna« današnja vrednost te naložbe le približno milijarda evrov, kar je zahtevalo slabitev naložbe za 408 milijonov evrov. Družba je imela sicer še naprej pozitiven denarni tok iz osnovnega poslovanja in cenitev nanj ni vplivala, prav tako ne na sposobnost pokrivanja tekočih obveznosti. Seveda pa se je za ta znesek znižala vrednost osnovnih sredstev družbe ter kapitala, torej premoženja lastnikov na drugi strani. Ta znesek (popravek) je pomenil dodatnih 408 milijonov izgube družbe. Poslovodstvo družbe se je sicer upravičeno odločilo

za preverjanje vrednosti naložbe, a situacija je bila precej podobna tudi v letu 2014, le da so takrat teh 1,4 milijarde naložbe v knjigah pustili v polnem znesku, revizorji pa so zanj brez zadržkov zapisali, da ta vrednost »pošteno predstavlja finančni položaj TEŠ«. Ne dvomim, da bi prvotno (nabavno) vrednost lahko pustili tudi lani ali še letos ter brez ovir zapisali, da je to »poštena« vrednost.

Glede na donose in razmere na energetskega področju je vrednost naložbe vsekakor previsoka in popravek je upravičen, a lahko bi ga izvedli že prej ali tudi pozneje in vsakič bi ga lahko zagovarjali. Gre v bistvu samo za računovodsko transakcijo, knjižbo, ki na tekoče poslovanje večjega vpliva nima, pomembno pa spremeni finančni položaj družbe in glede na znesek – tudi rezultate poslovanja celotnega gospodarstva Slovenije. Vrednost družbe in s tem tudi osnovnih sredstev je odvisna od njihove donosnosti; ob nizkih donosih ter slabih perspektivah poslovanja njihovo vrednost lahko oslabi - ali pa tudi ne in s tem regulira rezultat tistega leta. Seveda tako uprave kot revizorji vedno lahko opravičijo, zakaj je bila presoja vrednosti tisto leto potrebna ali zakaj ne, a vseeno gre za subjektivno oceno odgovornih oseb glede na vse okoliščine. Družbe kot npr. Savske elektrarne d.o.o., Hoteli Bernardin d.d. ali Terme Krka d.d. imajo za okoli 100 milijonov evrov osnovnih sredstev z minimalnim donosom, a se posloводства pač niso odločila za presojo vrednosti teh naložb in jih držijo v knjigah po polni vrednosti, čeprav bi upravičeno lahko izvedli slabitve.

Kakorkoli, posloводство družbe se je lani odločilo za presojo vrednosti in TEŠ je skupaj s sestrsko družbo Premogovnik Velenje d.d. izkazal skoraj pol milijarde evrov izgube zaradi popravkov vrednosti. A to še ni vse (kot bi rekli v komercialnih oddajah). Njun lastnik je Holding Slovenske Elektrarne d.d. (HSE); z znižanjem vrednosti premoženja teh dveh družb, se je znižala tudi vrednost premoženja HSE (vrednost finančne naložbe HSE v TEŠ in PV). In tako je tudi HSE realiziral skoraj 400 milijonov izgube iz teh transakcij. Seveda so tudi oni še leto pred tem zapisali, da je »poštena« vrednost njenih dveh naložb 343 milijonov evrov, leto kasneje pa je bila »poštena« vrednost (pred dokapitalizacijo) minus 35 milijonov evrov.

Informacije o poslovanju gospodarskih družb in njihovi skupni rezultati so seštevek vseh družb; medsebojni odnosi niso izločeni. In tako smo imeli situacijo, da se je zaradi odločitve posloводства o popravku vrednosti, skoraj pol milijarde evrov izgube na hčerinskih podjetjih (TEŠ, PV), pojavilo še enkrat, v bilanci njihovega lastnika, HSE. Slovensko gospodarstvo je zaradi tega lani »pridelalo« skoraj milijardo evrov izgube. Samo kot posledica odločitve posloводства TEŠ o presoji vrednosti naložb – za kar bi se lahko odločili tudi leto prej ali leto kasneje. V tem primeru bi bil neto čisti dobiček celotnega slovenskega gospodarstva v letu 2015 kar 50 % višji oz. 2,5 milijarde evrov namesto izkazanih 1,64 milijarde. Najbrž se boste strinjali, da to pomembno spremeni skupne rezultate in uspešnost gospodarskih družb Slovenije.

Samo določena računovodska odločitve (sicer upravičena, a ne nujna ravno v 2015) je torej pomembno spremenila rezultate nekaterih družb in celo celotnega slovenskega gospodarstva. Ta računovodska odločitve bi bila lahko tudi v drugem času (letu) ali pa z drugačnim vplivom na bilance. Poglejmo na primer podobno dogajanje v bilancah Perutnine Ptuj.

8

Ta družba je imela iz preteklosti za 44 milijonov evrov problematičnih naložb. Kljub dilemam in vprašljivi vrednosti so jih upoštevali med premoženjem v polni vrednosti. V letnem poročilu 2013 so zapisali, da je »zaradi poteka sodnih postopkov in pričakovanega ugodnega razpleta, smiselno počakati na odločitve sodišča« in naložbe niso slabili. In to kljub mnenju revizorjev, da bi bila slabitev potrebna. Leto dni zatem pa so se vseeno odločili in »zaradi pričakovanega dolgotrajnega sodnega postopka« naložbe oslabili na vrednost nič. A s pomembno razliko – to slabitev so opredelili kot popravek za nazaj (razlog »napačna presoja posloводства«), zato ni bremenil rezultatov tekočega poslovnega leta. Dejansko so opravili podoben popravek vrednosti naložbe in kapitala kot v TEŠ-u, vendar kot napako iz preteklosti. Posledično je Perutnina ves čas izkazovala tekoči dobiček in tudi v statističnih pregledih izguba v višini skoraj polovice kapitala, ni vidna.

Nedvomno je bil celotni postopek izpeljan v skladu z veljavnimi predpisi ter računovodskimi standardi, vendar je imel bistveno drugačen vpliv na bilance podjetja. Seveda gre za drugačen primer kot v Termoelektrarni Šoštanj, a verjetno bi kak podoben pristop lahko uporabili tudi v omenjenih družbah elektrogospodarstva. Računovodski standardi se kljub obsežnosti in natančnosti vseeno lahko različno tolmačijo in uporabijo. Tudi v odvisnosti od interesa, razumevanja in znanja koristnikov. Takšne različne odločitve pa se odražajo tudi v različnih rezultatih, zaradi česar bežen pogled v letna poročila hitro zavede.

Videli smo, da imajo različni pristopi lahko tudi močan vpliv na rezultate celotnega gospodarstva. A s tem se na žalost nihče ne ukvarja, predstavljene analize so pač verodostojen vir podatkov. Podoben pristop smo lahko brali v nedavno objavljenem dokumentu družbe Bisnode o poslovanju družb v državni lasti, v katerem je ugotovila skupen negativen donos državnega premoženja. Da je to posledica samo omenjene dvakrat upoštevane izgube skoraj milijarde evrov, seveda ne obravnavajo in lepo zapišejo, da niso analizirali vsebine in razlogov izgub. A vsa izguba državnih družb je pravzaprav samo posledica odločitve nekoga, da so premoženje prevrednotili ravno v letu 2015. To pa že presega domet in strokovnost takšnih analiz.

DOBRO POLNJENJE JAVNIH BLAGAJN

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

9

Domače povpraševanje se je julija precej zmanjšalo, negativna je postala tudi bolj dolgoročna dinamika. Zmanjšale so se vse tri komponente domačega trošenja: države, investicij in gospodinjstev. Gradbeni del investiranja je še zelo šibak; potem ko se je rast v ostale gradbene objekte s prilivi sredstev iz EU zelo okrepila, je z usihanjem teh sredstev močno padla. Stanovanjska gradnja se je po začetku ZUJF-a začela dodatno krčiti, od konca 2014 se je začela popravljati, a ni uspela zmanjšati zaostanka za evro območjem. Investicije v stroje so se zadnji dve leti pospešile, še bolj so se okrepile investicije v transportne naprave.

V sezonsko šibkem avgustu je bil saldo blagovne bilance znova negativen, vendar je blagovna menjava večja kot je bila v 2015. V medletni rasti izvoza in uvoza Slovenija ohranja nadpovprečno ugoden položaj v EU28.

Gospodarska klima se je septembra ohladila. Na to je najbolj vplivalo šibkejšo zaupanje v predelovalnih dejavnostih, ki pa se je v storitvenih dejavnostih, trgovini na drobno in v gradbeništvu okrepilo. V EU se je gospodarska klima septembra v primerjavi z enakim obdobjem lani popravila, kar je rezultat večjih naročil v gradbeništvu ter popravljenih pričakovanj v trgovini na drobno in v predelovalnih dejavnostih.

Industrijska produkcija se je v medletni primerjavi popravila, čeprav se je aktivnost njenega manjšega dela - rudarstva znižala kar za četrtno. V avgustu je glede na julij tudi industrijska produkcija v EU28 in evro območju porasla, tokrat najbolj na Češkem in Nizozemskem, najbolj pa je upadla na Irskem in na Finskem.

Vrednost gradbenih del je bila julija višja kot v juniju, a mnogo nižja kot leto prej; trendno se je zniževala. Skupno število turističnih prenočitev se je v visokem poletju precej povečalo in se je tudi trendno zviševalo; k dobrim rezultatom so prispevali domači in tuji turisti; slednji precej več. V zračnem prometu je bilo prepeljanih več potnikov, več je bilo tudi potniških kilometrov. V cestnem mestnem prometu je bilo potnikov nekoliko manj, blagovni promet v Luki Koper pa je bil večji.

Stanje ne trgu dela se še naprej popravlja na kar ob sezonskih nihanjih kažejo predvsem medletni podatki o aktivnem in delovno aktivnem prebivalstvu pa tudi o številu zaposlenih in iskalcev zaposlitve. Število iskalcev zaposlitve se vztrajno zmanjšuje, saj je priliv novih iskalcev, gre predvsem za zaposlene, ki jim je iztekla zaposlitev za določen čas, manjše od odliva predvsem tistih, ki se ponovno zaposlijo ali samozaposlijo. Brezposelnost upada tudi v EU in na evro območju; najboljše gre še naprej Čehom in Nemcem, najslabše Špancem in Grkom.

Življenjski stroški so se septembra povečali, bolj dolgoročna dinamika za precej manj, a je ponovno prešla v območje naraščanja. Naraščanje cen storitev se ni nadaljevalo, cene blaga pa so malo porasle. Bolj dolgoročna dinamika se ni spremenila. Tekočo dinamiko cen po skupinah proizvodov sta krojila sezona in cene goriv. Harmoniziran indeks cen je septembra porasel bolj kot indeks življenjskih stroškov; s povečanjem se je Slovenija približala povprečju EU, kjer pa cene dolgoročno padajo. Proizvajalčeve cene so avgusta ostale nespremenjene, bile pa so nižje kot pred letom. Cenovna pričakovanja ne kažejo, da bi se dinamika cen v bližnji bodočnosti veliko spremenila. Surovine na svetovnem trgu so se na začetku oktobra podražile.

10

Avgusta so povprečne plače zaradi večjih porastov v nekaj dejavnostih porasle tudi dolgoročno. V širši državi so plače praktično stale; tu spremembe oblikujejo predvsem sproščanja napredovanj. Čeprav podatki kažejo skromno a sistematično krepitev povprečnih plač, primerjava enotnih stroškov dela z državami evro območja ne kaže dodatnih odstopanj od trendov. Le v predelovalni dejavnosti gredo enotni stroški v korak z enotnimi stroški v evro območju, v storitvenih sektorjih se zaostanek za evro območjem spet povečuje. Še večja je razlika pri državi, kjer so se po tretjem četrtletju lani enotni stroški dela precej dvignili, v prvem četrtletju letos pa so se na tej ravni ponovno ustavili. Največje zaostajanje dinamike enotnih stroškov dela Slovenije za evro območjem je pri gradbeništvu, enotni stroški v evro območju naraščajo, v Sloveniji še naprej padajo.

Javnofinančni prihodki so se septembra zmanjšali, bolj dolgoročna dinamika se je še okrepila. Neposredni davki in ostali prihodki so bili enaki kot avgusta, saj so ostale davčne oblike nadomestile izpad pri dohodnini. Domači davki na blago in storitve so se zmanjšali zaradi trošarin, verjetno zaradi premika v timingu vplačil. Donos od davka na dodano vrednost se je septembra opazno okrepil, presenetljivo šibek pa je bil že drugi mesec uvozni kanal davka na dodano vrednost, kar preseneča, saj so pri tej davčni obliki vplačila zelo stabilna. Prispevki za socialno varnost so septembra precej porasli, še bolj kot tekoča rast se je okrepila dolgoročna dinamika. Tako močno povečanje donosa od prispevkov preseneča, ker je rast za več kot enkrat presegla rast plač v istem mesečnem oziroma letnem obdobju.

Bolj dolgoročna dinamika strukture davkov za Slovenijo in evro območje za razdobje od začetka uveljavljanja ZUJF-a do prvega četrtletja letos kaže, da je bilo krčenje gospodarske aktivnosti in davčnega donosa, ki ga je povzročil ZUJF največje pri davkih na dohodke in premoženje. Po 2013 se je donos popravil, vendar se izpad davčnih prihodkov v primerjavi z evro območjem ni zmanjšal. Zaostritev fiskalne politike je zmanjšala tudi prispevke za socialno varnost, saj je ZUJF neposredno radikalno znižal plače v javnem sektorju, posredno pa tudi v privatnem sektorju, torej davčno osnovo prispevkov. Po začetku 2013 so prispevki začeli loviti evro območje, tako da se je zaostanek zmanjšal, a se je zmanjševanja zaostanka zaustavilo. Le davki na proizvodnjo in uvoz so po stagnaciji, ki jo je v 2012 povzročil padec aktivnosti, uspeli relativno hitro ujeti donos ustreznih davkov v evro območju in, po zvišanju stopnje, začeli tudi sistematično prehitevati ustrezne davke v evro območju. Zdaj kažejo znake pešanja.

Skupni krediti podjetjem in gospodinjstvom so avgusta padli; padanje še naprej diktirajo krediti podjetjem, ki so se avgusta ponovno zmanjšali. Padec je bil celo največji po zadnjem prenosu kreditov na DUTB. Zaostajanje kreditov podjetjem v Sloveniji za krediti v evro območju se tako še naprej povečuje. Krediti prebivalstvu nihajo, vendar kaže, da bodo trendno počasi le prešli v nekaj večjo rast. Skupni depoziti podjetjem in gospodinjstvom so se avgusta povečali. Neto finančna pozicija podjetij in gospodinjstev je tako že krepko pozitivna. Avgusta so se depoziti podjetjem zmanjšali, padli so tudi depoziti gospodinjstev, vendar je bolj dolgoročna dinamika ostala nespremenjena. Čeprav so že negativne, se medbančne obrestne mere v evro območju še naprej počasi zmanjšujejo.

Tudi v avgustu je bil saldo tekoče plačilne bilance pozitiven in je znatno presegel primerljivega iz avgusta 2015. Zunanji dolg se zmanjšuje, donosi na naše obveznice tudi, torej je čas za financiranje izgradnje infrastrukture (drugi tir) z javnimi sredstvi, pridobljenimi z državnimi obveznicami.

* * *

SOUND REVENUES OF PUBLIC BUDGETS

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

Domestic demand dropped significantly in July, more long-term dynamics became negative. Reduced were all three components of domestic consumption: by government, investments and households. Investments in constructions remained weak; while growth in other construction works had strengthened by inflows of EU funds they declined sharply by the drying-up of these funds. Housing construction which had dwindled by the beginning of the ZUJF, began to recover but failed to reduce the gap with the euro area. Investment in machinery improved in the last two years; investments in transport equipment accelerated even more.

In the seasonally weak August balance of trade was negative again, but the amount of trade exceeded the amount in 2015. By annual growth of exports and imports Slovenia maintains exceptionally favorable position in the EU28.

In September, business climate cooled as it was affected by the lack of trust in the manufacturing sector; while trust in the service sector, retail trade and construction

improved. In the EU, the business climate in September compared to the same period last year recovered as a result of more orders in construction and revised expectations in retail trade and manufacturing.

Industrial production in the year on year comparison recovered, even though the activity of its smaller part - mining fell by a quarter. In August compared to July, industrial production in the EU28 and the euro area increased; the most in the Czech Republic and the Netherlands, while it declined the most in Ireland and Finland.

12

The value of construction works in July compared to June increased, but it was much lower than a year ago; the trend is decreasing. Total number of tourist overnight stays increased considerably in the height of the summer. Good results were produced by domestic and foreign tourists; by the latter much more. In air transport, there were more passengers and more passenger kilometers while in the urban transport there were slightly less passengers. Shipment of goods in the Port of Koper increased.

The situation in the labor market adjusted for the seasonal fluctuations continues to improve which is well reflected by annual data on active and working population as well as by the number of employees and job seekers. The latter continues to fall, as the influx of new job seekers, primarily composed of employees who come to the end of temporary employment, is lower than the outflow of especially those who are re-employed or self-employed. Unemployment also decreased in the EU and in the euro area; the best performers continue to be Czechs and Germans, the worst Spaniards and Greeks.

Living costs in September rose, long-term dynamics increased much less, but moved upward in positive digits. The rise in the prices of services did not continue, while prices of goods increased slightly. A more long-term dynamics did not change significantly. Current price dynamics by groups of products has been shaped by season and fuel prices. The harmonized index of consumer prices in September rose a little more than a cost of living index; by that Slovenia moved a little closer to the EU average, where the prices declined. Producer prices in August remained unchanged, whereas they were lower than a year before. Price expectations do not suggest that price dynamics would change much in the near future. The prices of raw materials on the world market rose at the beginning of October.

In August, average salary increased in the long term due to large increases in some activities. The general government salaries are practically stagnant; here changes arise mainly due to release of promotions. Although data suggest a modest but systematic strengthening of the average wage, unit labor costs show no additional deviations from the trend. Only in manufacturing, unit labor costs go in step with unit labor costs in the euro area; in the services sector lagging behind the euro area increased again. Even greater is the difference in the public sector where, after the third quarter last year, unit labor costs rose significantly in the first quarter and stopped at that level. The largest lag in the dynamics of unit labor

cost compared to unit labor costs in the euro area is in construction; unit labor costs in the euro area are rising, in Slovenia they continue falling.

General government revenues were reduced in September, but their long-term dynamics strengthened. Direct taxes and other revenues were the same as in August; other forms of taxes offset a drop in personal income tax, which was slightly higher than last year. Domestic taxes on goods and services decreased due to the excise tax, most likely by the shift in the timing of payments. Revenues of value-added tax in September strengthened. Surprisingly weak was the import channel of value added tax, as this form of tax payments is being very stable. Social security contributions increased significantly in September, long-term dynamics has picked up more than current growth. Thus, strong improvements of the contributions surprise, because their growth is more than twice the growth of wages in the same month or annual period.

13

A more long-term dynamics of the structure of taxes in Slovenia and in the euro area for the period from the beginning of the ZUJF to the first quarter of this year indicates that the contraction in economic activity and tax yield, which was caused by ZUJF, was the strongest in taxes on income and wealth. While it recovered since 2013, the loss of tax revenues compared with the euro area has not decreased. The tightening of fiscal policy has reduced social security contributions, as ZUJF radically reduced the wages in the public sector and, indirectly, in the private sector, i.e. the tax base. After the beginning of 2013, the contributions actually began to pursue the euro area, so that the gap in three years was reduced, but the catching stopped. Only taxes on production and imports managed relatively quickly to catch the revenues of the relevant taxes in the euro area and, after the increase in the tax rates, began systematically to lead relevant taxes in the euro area.

Total loans to non financial companies and households fell in August; the fall continues to be dictated by lending to companies, which was reduced again. The fall was the biggest since the last transfer of credits to DUTB. Lagging loans to companies in Slovenia behind the loans in the euro area continue to rise. Loans to households vary, but it appears that the trend will slowly convert into growth, but lower than in the euro area. Total deposits of companies and households in August increased more in the long term they are higher than a year ago. The net financial position of companies and households has also been strongly positive. Although they are already in negative territory, the interbank interest rates in the euro area continue to slowly diminish.

The balance of the current account in August is positive and significantly exceeds the comparable balance in August 2015. External debt is decreasing, the yield on our bond as well. Therefore, it is time to finance the construction of infrastructure (the second track) with public funds obtained by government bonds.

AGREGATNO POVPRASEVANJE IN PRIČAKOVANJA

1. Investicije v stroje in transportno opremo se krepijo

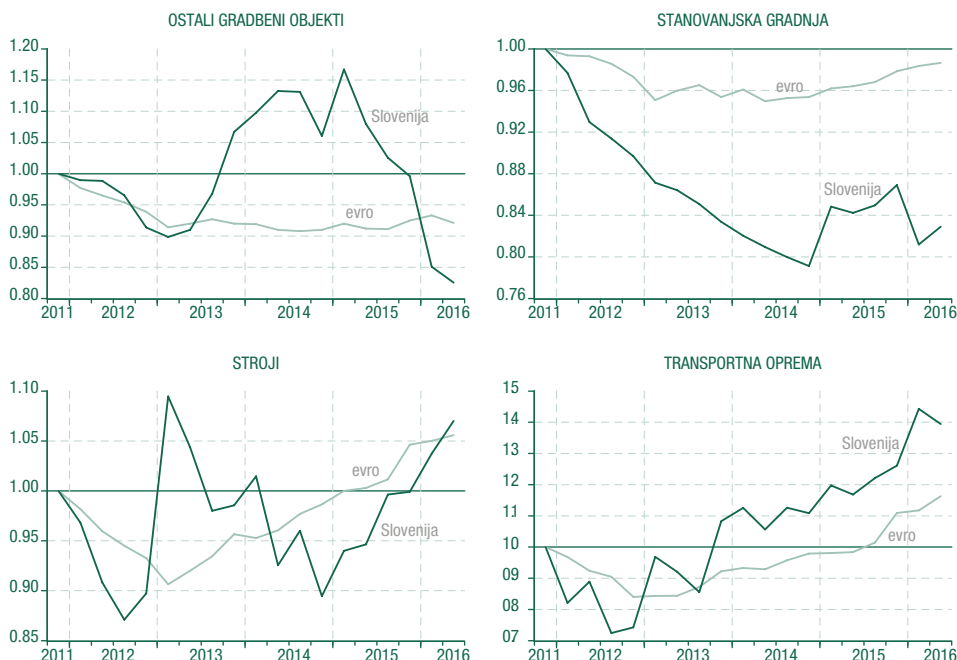
Domače povpraševanje se je julija precej zmanjšalo (za 3.7%). Negativna je postala tudi bolj dolgoročna dinamika domačega trošenja.

14

Zmanjšale so se vse tri komponente domačega trošenja, tako države, investicij kot gospodinjstev. Tekoče se je najbolj zmanjšalo trošenje prebivalstva (za 4.6%), bolj dolgoročno (medletno) pa je najbolj padlo trošenje države (za 8.4%), čeprav je že v lanskem juliju trošenje države zelo močno padlo v primerjavi z letom prej in čeprav se je trošenje države medletno zmanjšalo že junija. Investicije so se tekoče sicer malo zmanjšale, ker pa je julij sezonsko precej močan mesec, se je bolj dolgoročna dinamika še dodano zmanjšala (že junija je bila negativna).

Izvozno povpraševanje se je avgusta precej zmanjšalo, vendar se je zaradi sezonsko šibkega avgusta, bolj dolgoročna dinamika navkljub tekočemu padcu medletno močno povečala, izvoz je avgusta medletno naraščal kar po 9.4% (tudi dinamika impulznega trenda je kazala rast preko 8% letno). Podatki o izvozu izven EU niso dostopni do avgusta, julija pa se je to izvozno povpraševanje bolj dolgoročno zmanjševalo (po okoli 2.2%), kar je bilo opazno počasneje od padanja izvoznega povpraševanja celotne EU (kjer se je ta izvoz zmanjševal kar po 12.4% letno).

Struktura investicij

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Realne vrednosti investicij; deflacirane vrednosti; normirano na 2011/4

15

Poleg izvoza in trošenja prebivalstva za trajne dobrine, so investicije tretja ključna komponenta končnega trošenja za večjo robustnost in stabilnost gospodarske rasti. Na sliki je prikazan razvoj ključnih štirih komponent investicij od konca 2011 dalje.

Gradbeni del investiranja je očitno še zelo šibak. Čeprav se je zaradi evropskih sredstev rast investicij v ostale gradbene objekte v letu 2014 in 2015 zelo okrepila (in preseгла vrednosti na začetku ZUJF-a za preko 15%), je z usihanjem teh sredstev ustrezno investicijsko trošenje močno padlo. Tako da je konec prvega polletja letos zaostalo za ravniyo tik pred ZUJF-om za okoli 15% oziroma za 10% glede na povprečje evro območja.

Stanovanjska gradnja se je po začetku ZUJF-a začela še krčiti, tako da je konec 2014 že zaostajal za ravniyo doseženo konec 2011 za preko 20%. Od takrat se je stanovanjsko investiranje sicer začelo popravljati, vendar navkljub relativno hitri rasti, ni uspelo v dveh letih porasti za več kot 2%, niti zmanjšati zaostanka za evro območjem.

Investicije v stroje so v obdobju po 2011/IV opazno nihale, vendar so, še posebno zadnji dve leti (po 2014), opazno pospešile in so letos že prehitele raven tik pred implementacijo ZUJF-a (za 6%).

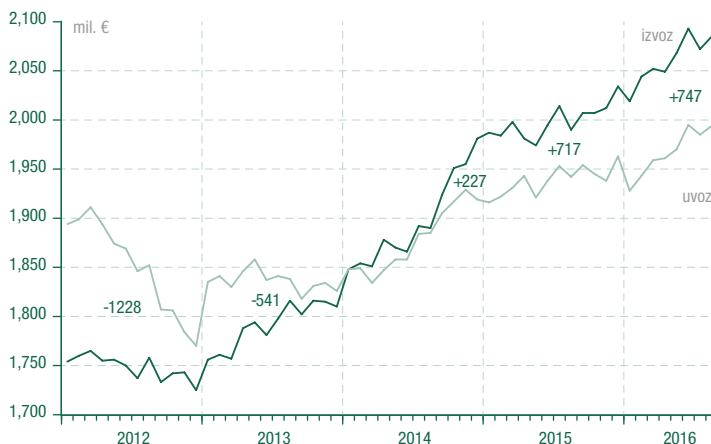
Podobna slika kot pri investicijah v stroje je tudi pri investiranju v transportne naprave (vključuje tudi uvoz avtomobilov), čeprav je tam dinamika bolj ugodna, saj so investicije v transportne naprave po koncu 2012 v Sloveniji sistematično prehitevale ustrezne investicije v evro območje. Po 2014/III se je dinamika investicij v transportne naprave v Sloveniji še dodatno okrepila.

2. Po juliju tudi v avgustu majhen primanjkljaj blagovne menjave, ki pa medletno raste

16

V sezonsko šibkem avgustu je bil saldo blagovne bilance znova negativen, vendar je blagovna menjava večja kot je bila v 2015. V medletni rasti izvoza in uvoza Slovenija ohranja nadpovprečno ugoden položaj v EU28.

Trgovinska menjava

Vir: SURS, desezonirane vrednosti, številke med izvozom in uvozom so letni saldi desezoniranih podatkov

Skupni izvoz je avgusta znašal 1721 milijonov € (9,4% več kot avgusta 2015), skupni uvoz 1730 milijonov € (5,1% več kot leto prej), tako da je bil saldo -9 milijonov € in pokritje uvoza z izvozom 99,5%. Pri tem je bila odprema blaga v EU 1295 milijonov € (8,1% več kot leto prej), prejem blaga iz EU 1379 milijonov € (7,0% več), kar pomeni primanjkljaj -84 milijonov € oziroma 93,9% pokritje uvoza z izvozom. Z nečlanici EU je znašal izvoz 426 milijonov € (13,5% več kot leto prej), uvoz 351 milijonov € (1,6% manj kot pred letom), kar je pomenilo saldo 75 milijonov € oziroma 121,4% pokritje uvoza z izvozom.

V prvih dveh tretjinah letošnjega leta je znašal skupni izvoz 16273 milijonov € (4,0% več kot v enakem obdobju 2015), skupni uvoz 15557 milijonov € (1,9% več kot pred letom), kar daje presežek 715 milijonov € oziroma 104,6% pokritje uvoza z izvozom. V menjavi s

članicami EU je znašala odprema blaga 12554 milijonov € (3.9% več), prejem blaga 12573 milijonov € (2.5% več), kar da primanjkljaj 19 milijonov € oziroma 99.8% pokritje uvoza z izvozom. V menjavi z nečlanicami je znašal osem mesečni izvoz 3719 milijonov € (4.1% več kot v enakem obdobju 2015), uvoz 2985 milijonov € (0.7% manj kot leto prej), kar da saldo 734 milijonov € oziroma 124.6% pokritje uvoza z izvozom.

V evrskem območju je bil saldo blagovne menjave v avgustu pozitiven 18.4 milijarde €, medtem kot je EU28 imela 7.4 milijarde € primanjkljaja. Z medletno rastjo osem mesečnega izvoza 4% je Slovenija na 3.-4. mestu med EU28, z 2% rastjo uvoza pa je uvrščena na 7.-9. mesto.

17

3. S prihodom jeseni malce hladnejša tudi gospodarska klima

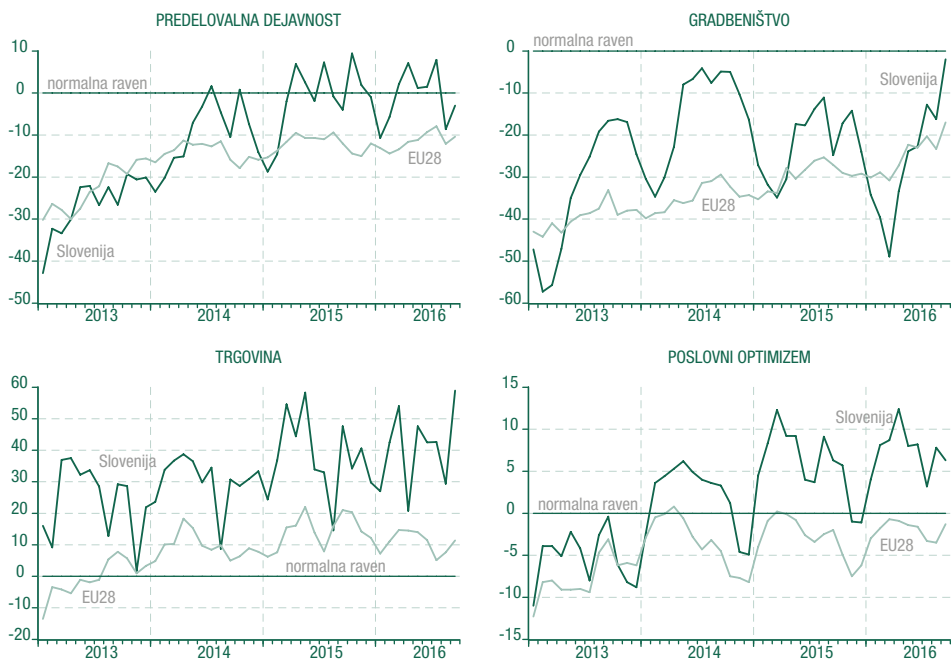
Gospodarska klima se je v septembru nekoliko ohladila. Po rezultatih ankete Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) o gospodarski klimi je bila vrednost kazalnika gospodarske klime v septembru za pol odstotne točke nižja kot mesec prej, od septembra 2015 pa je višja za 0,3 odstotne točke; hkrati je njegova vrednost za dobrih devet odstotnih točk višja od dolgoletnega povprečja. Na septembrsko znižanje tega kazalnika je najbolj vplivalo znižanje zaupanja v predelovalnih dejavnostih.

Vrednosti kazalnika zaupanja v predelovalnih dejavnostih je bila septembra za 4 odstotne točke nižja kot avgusta 2016, glede na september 2015 je bila njegova vrednost nižja za odstotno točko, glede na dolgoletno povprečje pa višja za 5 odstotnih točk. Po SURS-ovih podatkih so se vrednosti kazalnikov stanj in pričakovanj za naslednje tri mesece v primerjavi s predhodnim mesecem večinoma zvišale; znižala se je le pričakovana proizvodnja.

V storitvenih dejavnostih se je klima nekoliko otoplila, saj je bilo zaupanje v teh sektorjih v septembru za odstotno točko večje kot predhodni mesec in hkrati za 10 odstotnih točk nad dolgoletnim povprečjem, v primerjavi s septembrom lani pa je bila njegova vrednost višja za dve odstotni točki. Vrednosti kazalnikov stanj in pričakovanj za naslednje tri mesece so se septembra v primerjavi s predhodnim mesecem večinoma zvišale, znižala se je le vrednost kazalnika pričakovano zaposlovanje.

Naročila, pričakovanja in poslovni optimizem

18

Vir: Eurostat

Zaupanje v gradbeništvu se je okrepilo, saj je bilo zaupanje v tem sektorju v septembru za 6 odstotnih točk višje kot avgusta in za 18 odstotnih točk višje kot septembra 2015. Poudariti velja, da se je med kazalniki pričakovanj za naslednje tri mesece v gradbeni dejavnosti septembra v primerjavi s predhodnim mesecem zvišala vrednost kazalnika pričakovane cene, znižala pa se je vrednost kazalnika pričakovano zaposlovanje, medtem ko je vrednost kazalnika pričakovana naročila ostala na enakem nivoju kot avgusta.

Ankete SURS-a kažejo, da je bila vrednost kazalnika zaupanja v trgovini na drobno v septembru glede na predhodni mesec višja za 6 odstotnih točk, glede na september 2015 pa je bil kazalnik višji za 8 odstotnih točk. Pričakovanja za naslednje tri mesece so se septembra v primerjavi s predhodnim mesecem večinoma znižala, zvišali pa sta pričakovana prodaja in pričakovan poslovni položaj.

Gospodarska klima se je septembra v primerjavi z enakim obdobjem v letu 2015 v celotni EU28 popravila. V gradbeništvu so se po podatkih Eurostata v septembru 2016 naročila glede na mesec prej zvišala za 6 odstotnih točk, glede na september lani pa so višja za 9,7 odstotne točke. Glede na avgust so se v septembru za 3,7 odstotne točke zvišala pričakovanja v trgovini na drobno, pričakovanja v predelovalnih dejavnostih pa so se v enakem obdobju popravila za 1,7 odstotne točke.

GOSPODARSKA AKTIVNOST IN ZAPOSLENOST

4. Industrijska produkcija ponovno navzgor

Industrijska produkcija se je v medletni primerjavi popravila. Po originalnih (nedesezoniranih) podatkih SURS-a je bila industrijska produkcija v juliju za 2,5% višja kot v enakem mesecu leta 2015. Impulzni trend kaže, da se je v juliju industrijska produkcija zniževala po stopnji -0,52%.

Dejavnost rudarstva se je po originalnih (nedesezoniranih) podatkih SURS-a v letošnjem juliju v primerjavi z julijem 2015 znižala za slabo četrtno oziroma za 24,1%. Impulzni trend pa kaže, da se je v juliju dejavnost rudarstva zniževala po stopnji -5,46% mesečno.

Produkcija predelovalnih dejavnosti se je po originalnih (nedesezoniranih) podatkih SURS-a v juliju v primerjavi z julijem 2015 povišala za 4,1%, a impulzni trend kaže obrat navzdol, saj se je v juliju dejavnost predelovalne industrije zniževala po stopnji -0,53%.

Desezonirani podatki Eurostata kažejo, da je v avgustu glede na julij industrijska produkcija v EU28 porasla za 1,4%, na območju evra (EA19) pa za 1,6%. Glede na avgust lani pa je v letošnjem avgustu industrijska produkcija tako v EU28 kakor tudi na evro območju porasla za 1,8%. Med državami članicami, za katere so dostopni podatki, je industrijska produkcija v avgustu glede na mesec prej najbolj porasla na Češkem (12,1%) in na Nizozemskem (4,4%), najbolj pa je upadla na Irskem (-13,4%) in na Finskem (-3,5%).

5. Precejšnja poletna rast turističnega povpraševanja

Po podatkih SURS-a je bila vrednost gradbenih del julija letos za 2,1% višja od vrednosti gradbenih del, opravljenih v juniju, vrednost opravljenih gradbenih del v juliju v primerjavi z istim mesecem 2015 se je znižala za dobrih 7 odstotkov. Impulzni trend opravljenih gradbenih ur kaže, da je v juliju aktivnost gradbeništva upadala z mesečno stopnjo -1,56%.

Skupno število turističnih prenočitev se je v visokem poletju precej povečalo. Julija jih je bilo za 8,1% več kot v enakem mesecu leta 2015, hkrati pa obdelava podatkov kaže, da se je skupno število prenočitev v sedmem mesecu letos zviševalo po mesečni stopnji 1,19%. Pri tem je prišlo do porasta tako domačega kakor tudi tujega turističnega povpraševanja, saj je v juliju število turističnih prenočitev domačih gostov poraslo za 2,3% glede na julij 2015, število prenočitev tujih gostov pa za 10,9%. Impulzni trend prenočitev domačih gostov v letošnjem juliju kaže minimalno rast po stopnji 0,01%, impulzni trend prenočitev tujih gostov pa pozitivno rast po stopnji 1,27%.

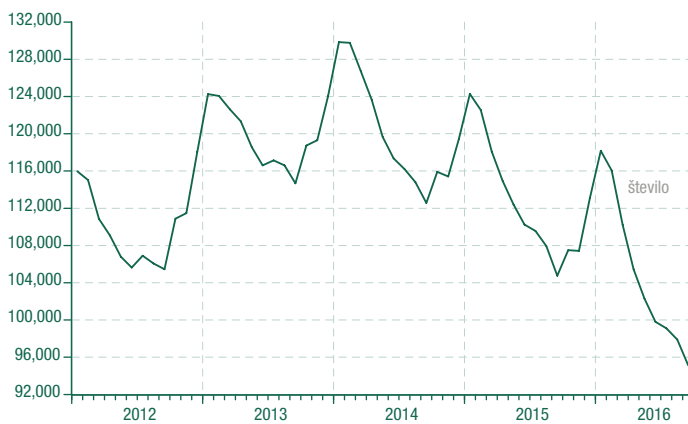
Podatki SURS-a o transportu za julij 2016 kažejo, da je bilo v zračnem prevozu prepeljanih za 11% več potnikov kot julija lani, število opravljenih potniških kilometrov pa je bilo v zračnem prevozu prav tako večje in sicer za 9%. V cestnem mestnem prevozu je bilo julija prepeljanih za 1% manj potnikov kot v istem mesecu 2015. V luki Koper je bil blagovni promet v juliju za 5% večji kot julija lani.

6. Brezposelnost ponovno manjša

20

Na trgu dela se je stanje popravilo. Število aktivnih prebivalcev se je po podatkih SURS-a v mesecu juliju 2016 zmanjšalo na 916933 oziroma za 2880 oseb glede na mesec prej, glede na julij 2015 pa se je povečalo za slabih 2 tisoč oseb oziroma 0,2 odstotka. V juliju je bilo v Sloveniji 817816 delovno aktivnih prebivalcev. Glede na junij se je njihovo število zmanjšalo za 2202 osebi, glede na julij 2015 pa se je to število povečalo za 12337 oseb ali 1,5%. Med zaposlenimi osebami jih je bilo v juliju še vedno dobrih 93% zaposlenih pri pravnih osebah, njihovo število pa se je od julija lani povečalo za 2,8 odstotka. Število zaposlenih pri fizičnih osebah se je glede na julij 2015 zmanjšalo za 0,9%. Med samozaposlenimi pa je bilo 73% samostojnih podjetnikov posameznikov, katerih število se je v samem juliju povečalo za 27, od julija 2015 pa za 2,4%.

Iskalci zaposlitve

Vir: ZRSZ

Po zadnjih podatkih ZRSZ je bilo v Sloveniji konec septembra registriranih 95125 brezposelnih oseb, kar je za 2770 oseb oziroma 2,8% manj kot ob koncu avgusta, v primerjavi s septembrom 2015 pa je bilo brezposelnih oseb manj za 9,2%. V letošnjem septembru se je na Zavodu za zaposlovanje na novo prijavilo 6747 brezposelnih oseb, kar je 24% več kot v avgustu in za 6% manj kot septembra 2015. Med novo prijavljenimi je

bilo 1387 iskalcev prve zaposlitve, 951 trajno presežnih delavcev in stečajnikov ter 3360 brezposelnih zaradi izteka zaposlitev za določen čas. Odliv iz brezposelnosti je septembra letos znašal 9517 brezposelnih oseb, med katerimi se jih je zaposlilo oziroma samozaposlilo 6765, kar je 55,9% več kot avgusta in 3,3% manj kot septembra lani.

Po podatkih Eurostata je bila avgusta 2016 stopnja brezposelnosti na območju evra (EA19) 10,1%, kar je enako kot mesec prej ter za 0,6 odstotne točke manj kot avgusta lani. V celotni evropski osemindvajseterici (EU28) je bila stopnja brezposelnosti v avgustu 8,6% in se je glede na enak mesec v 2015 zmanjšala za 0,7 odstotne točke. Po Eurostatovih ocenah je bilo avgusta v EU28 21,0 milijona brezposelnih oseb, od teh 16,3 milijona na območju evra. Med posameznimi članicami EU so v avgustu najnižjo stopnjo brezposelnosti zabeležili na Češkem (3,9%) in Nemčiji (4,2%), najvišjo pa v Španiji (19,5%) in v Grčiji, za katero junjski podatek znaša 23,4%.

21

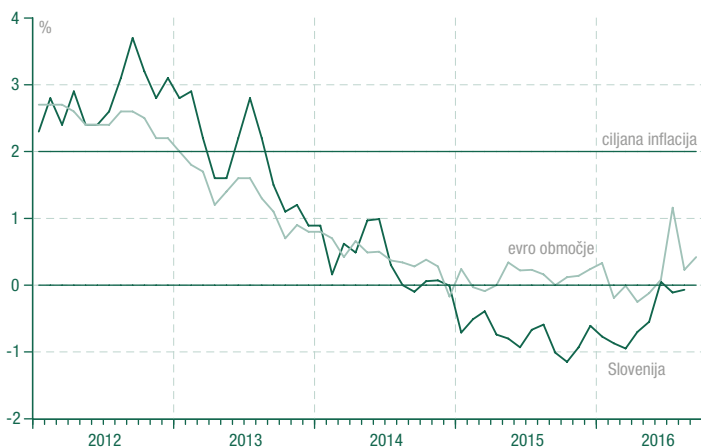
CENE, PLAČE IN STROŠKI DELA

7. Rahlo povečanje cen, vendar brez znakov opaznejših trendnih sprememb

Življenjski stroški so se septembra povečali za 0.2%. Bolj dolgoročna dinamika se je povečala za precej manj, vendar je vseeno ponovno prešla v območje naraščanja. Tokrat se sistematično naraščanje storitev ni nadaljevalo (tekoče so se zmanjšale kar za 2 odstotni točki), so pa zato cene blaga po treh mesecih ponovno malo porasle. Bolj dolgoročna dinamika se ni opazno spremenila ne pri enih ne pri drugih, cene storitev rastejo medletno po 1.9%, blaga pa padajo po 0.6%.

Siceršnja tekoča dinamika cen po skupinah proizvodov je krojila sezona in cene goriv na svetovnih trgih. Sezonsko so se, zaradi novih –jesenskih kolekcij, okrepile predvsem cene obutve in oblek (za 8.6%). Precej manj, vendar še vedno opazno več, kot v ostalih skupinah so se povečale še cene prevoza, navzgor so jih pognale predvsem cene goriv. Življenjski stroški so se zmanjšali predvsem zaradi cen rekreacije in kulture (zaradi sezonskega znižanja cen turističnih paketov).

Inflacija

Vir: Eurostat

Med državami EU primerljiv indeks cen (harmoniziran indeks cen) je septembra porasel še malo več (za 0.3%) kot indeks življenjskih stroškov, čeprav je bolj dolgoročno kazal enako dinamiko kot indeks življenjskih stroškov. S takšnim povečanjem se je septembra Slovenija še malo približala povprečju EU, kjer dolgoročno cene (merjene z harmoniziranim indeksom) rastejo po 0.4%, pri tem pa kar v desetih državah cene bolj dolgoročno padajo.

Zadnji podatki o proizvajalčevih cenah so dostopni za avgust, ko so ostale nespremenjene, medletno pa so bile za 1.4% nižje kot pred letom dni. Pri proizvajalčevih cenah tudi sicer še naprej traja »nirvana« tako po valutnih območjih, po proizvodih kot po dejavnostih, saj nikjer razlika med največjo in najmanjšo spremembo avgusta ni presegla 0.3 odstotne točke.

Cenovna pričakovanja ne kažejo, da bi se v bližnji bodočnosti kaj opaznega spremenilo pri dinamiki cen. Dinamika proizvajalčevih cen bo verjetno ostale približno na dolgoročnem povprečju, cene blaga v trgovini na drobno bodo sicer lahko nekaj več zanihale, vendar bodo, takšna vsaj so pričakovanja, še naprej rasle malo počasneje od dolgoročnega povprečja, medtem ko se bo dinamika cen storitev še nadalje počasi krepila in tako tudi presegla dolgoročno povprečje.

Podatki o cenah surovin so dostopni do začetka oktobra. V zadnjem mesecu je evrski indeks cen porasel za 2.2%, najbolj so porasle cene nafte (za 9.6% v evrih) ter kovin (za 5.2%), najmanj pa cene hrane (samo za 1.2% v evrih) ter zlato, ki se je pocenilo za 3.3%. Bolj dolgoročno (od oktobra 2015 do oktobra 2016) so cen surovin porasle za 4.9% v evrih. Najbolj so se povečale cene neprehrambenih kmetijskih produktov (za 15.2% v evrih), ter zlata za 12.6%, medtem ko so najmanj porasle cene hrane (za 2% v evrih).

8. Povprečne plače ponovno navzgor, škarje v stroških dela pa se še naprej odpirajo

Avgusta so povprečne plače porasle za 1.4%, bolj dolgoročno celo za 2.8%. Kar nekaj dejavnosti je avgusta opazno povečalo plače. Takšno je bilo rudarstvo, predelovalna dejavnost (3.3%), oskrba z električno energijo (5.6%) in oskrba z vodo (3.6%). Istočasno so se avgusta zmanjšale povprečne plače samo v dveh dejavnostih (kmetijstvu in prometu ter skladiščenju). V širši državi so plače praktično stale (tako v javni upravi, zdravstvu kot v šolstvu).

Bolj dolgoročno so plače porasle predvsem v rudarstvu (za 10.1%), pa tudi v oskrbi z električno energijo in v oskrbi z vodo (za preko 5% medletno), gradbeništvu ter raznovrstnih dejavnostih (za okoli 4.5%). Najmanj so medletno plače porasle v prometu in strokovnih in znanstvenih dejavnostih (za manj kot 1% medletno).

23

V širši državi potiskajo navzgor bolj dolgoročna povečanja plač spremembe v izplačevanju (sproščanju) napredovanj, uveljavljene v zadnjem četrtletju lani. V širši državi so bolj dolgoročno porasle predvsem plače javne uprave, medtem ko so v izobraževanju in zdravstvu porasle za več kot pol manj!

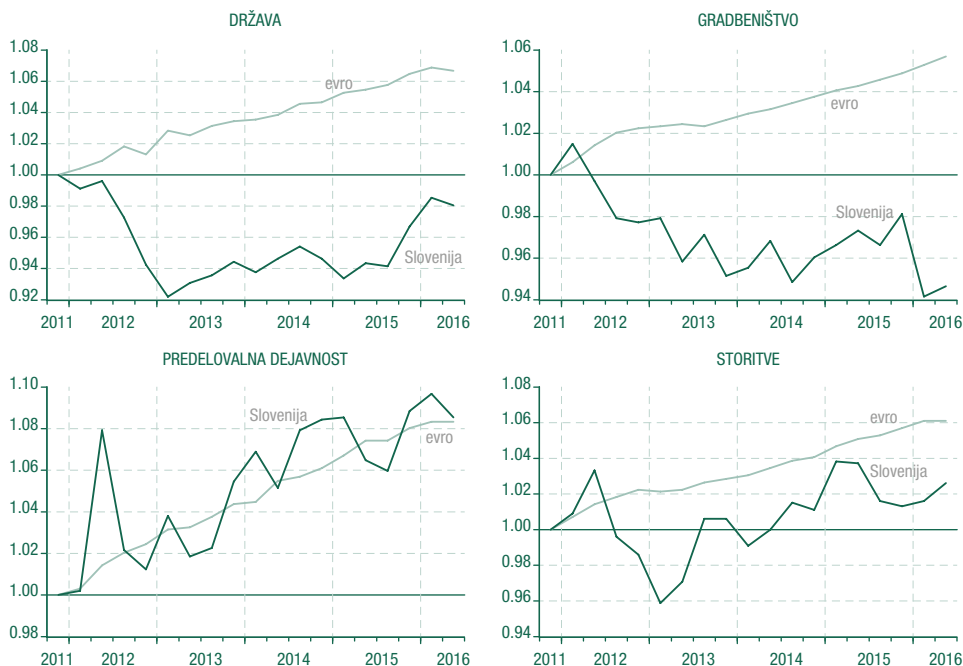
Čeprav podatki o povprečnih plačah kažejo, sicer skromno, vendar sistematično krepitev povprečnih plač, primerjava enotnih stroškov dela z državami evro območja ne kaže nobenih dodatnih odstopanj od trendov (prehitevanj ali zaostajanj za evro območjem), ki so prisotni že od uveljavitve ZUJF-a dalje.

Podatki o enotnih stroških dela namreč kažejo, da gredo v Sloveniji le v predelovalni dejavnosti enotni stroški v korak z enotnimi stroški v evro območju. Že v storitvenih sektorjih se zadnji dve leti zaostanek za evro območjem zopet povečuje (v drugem četrtletju letos je bil za 4% večji kot konec 2011).

Še večja je razlika pri državi, kjer so se po tretjem četrtletju lani enotni stroški dela precej popravili (zaradi realizacije napredovanj), v prvem četrtletju letos pa so se na tej ravni ponovni ustavili in so bili v drugem četrtletju letos za 9% relativno (glede na evro območje) nižji od ravni na začetku ZUJF-ovega rezanja (v 2012).

Enotni stroški dela

24

Vir: Eurostat; lastni izračuni
Opomba: Enotni stroški dela; preračunano na 2011/4=1; desezonirane vrednosti

Največje zaostajanje dinamike enotnih stroškov dela (Slovenije za evro območjem) je pri gradbeništvu, saj enotni stroški v evro območju neprestano naraščajo že šest let, v Sloveniji pa, sicer z občasnimi nihaji, še naprej padajo. V drugem četrtletju letos so tako zaostali (relativno glede na evro območje) od začetka ZUJF-a že za preko 12%.

FINANČNA GIBANJA

9. Krepka bolj dolgoročna dinamika davkov, čeprav so posledice ZUJF-a še močno vidne

Javnofinančni prihodki so se septembra zmanjšali za 62 milijonov. Navkljub temu se je bolj dolgoročna dinamika še okrepila, saj so bili medletno kar za 12.5% večji kot lani.

Neposredni davki in ostali prihodki so bili praktično enaki kot v avgustu. Ker so se opazno (za 47 milijonov) zmanjšali prihodki od dohodnine, so ostale davčne oblike popolnoma nadomestila takšen, verjetno administrativen, izpad (zaradi spremenjene dinamike v pošiljanju poračunov) pri dohodnini. To kaže tudi medletna primerjava, saj se je medletno med neposrednimi davki in ostalimi prihodki zmanjšal le davek od dohodka pravnih oseb (za 3 milijone). Kljub opaznemu tekočem krčenju je bila namreč tudi dohodnina v letošnjem septembru nekaj večja kot lani.

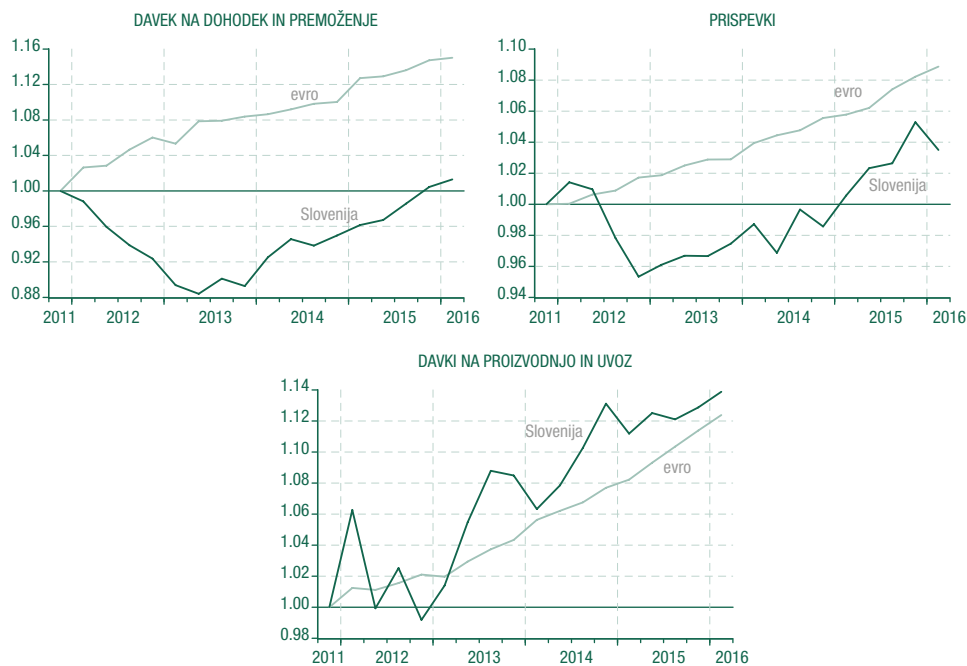
25

Domači davki na blago in storitve so se septembra zmanjšali za 23 milijonov. Zmanjšal se je praktično samo donos od trošarine, verjetno ponovno zaradi premika v timingu vplačil (tako kot lani in predlani). Donos od davka na dodano vrednost, ki je druga zelo izdatna komponenta domačih davkov na blago in storitve, se je septembra (po obračunu) opazno okrepil (za okoli 20 milijonov in tudi izdatno presegel vrednoti v letu 2015. Presenetljivo šibek pa je bil že drugi mesec uvozni (sicer okoli petkrat manj izdaten) kanal davka na dodano vrednost, saj je zaostajal za običajnimi vrednostmi za preko 30 milijonov (zaostanek je tako za preko polovico presegel običajne vrednosti okoli 55 milijonov). To preseneča še toliko bolj, ker so pri tej davčni obliki vplačila zelo stabilna.

Prispevki za socialno varnost so septembra precej porasli (za 3%), še bolj kot tekoča rast se je okrepila bolj dolgoročna dinamika (medletna stopnja rasti je porasla na 6.2%). Tako močno povečanje donosa od prispevkov preseneča, ker je povečanje-rast za več kot enkrat preseгло rast plač v istem mesečnem oziroma letnem obdobju.

Na sliki je prikazana bolj dolgoročna dinamika grobe strukture davkov za Slovenijo in evro območje. Vrednosti so prikazane za prispevke, za davke na proizvodnjo in uvoz (ki vključujejo, kot najbolj pomembne trošarine in davek na dodano vrednost) ter davke na dohodek in premoženje (ki vključuje dohodnino, davek na dohodek pravnih oseb in druge). Podatki so prikazani za razdobje od začetka uveljavljanja ZUJF-a do prvega četrtertletja letos.

Davčni donosi

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Davčni donos; desezonirane vrednosti; normirane vrednosti na 2011/4=1

Zaostritev fiskalne politike, ki jo je implementiral ZUJF je opazno (za 5%) zmanjšala tudi prispevke za socialno varnost, saj je ZUJF neposredno radikalno znižal plače v javnem sektorju, posredno (zaradi demonstracije) pa tudi v privatnem sektorju, torej davčno osnovo obračuna prispevkov. Po začetku 2013 so prispevki sicer začeli loviti evro območje, tako da se je zaostanek v treh letih zmanjšal na 2%, tam pa se je za enkrat zmanjševanja zaostanka zaustavilo.

Le davki na proizvodnjo in uvoz so po stagnaciji, ki jo je v 2012 povzročil padec aktivnosti, uspeli relativno hitro ujeti donos ustreznih davkov v evro območju. Po zvišanju stopnje pa so začeli tudi sistematično prehitevati ustrezne davke v evro območju vse do začetka 2015, ko so začeli kazati znake pešanja.

10. Krediti podjetjem še naprej hitro navzdol, rast depozitov pa se je malo upočasnila

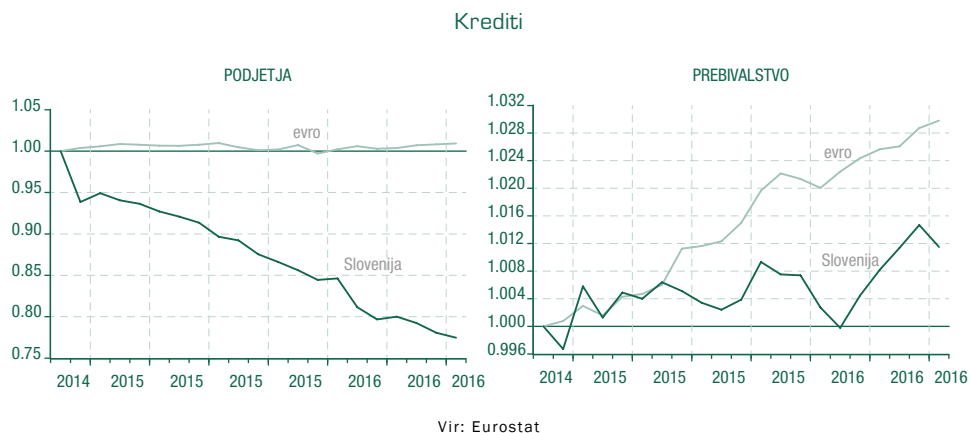
Skupni krediti podjetjem in gospodinjstvom so avgusta padli za slab odstotek. Medletno so se skrčili za 7.5%. Padanje še naprej diktirajo krediti podjetjem, ki so se avgusta ponovno opazno zmanjšali (za 2%). Padec je bil celo največji po zadnjem prenosu kreditov na DUTB.

Medletno so tako bili za 15% odstotkov nižji kot pred letom dni. Krediti gospodinjstvom so se avgusta povečali za 0.5% in so bili za 1.3% višji kot pred letom.

Zaostajanje kreditov podjetjem v Sloveniji za krediti v evro območju se tako še naprej povečuje. Avgusta je bilo stanje kreditov v Sloveniji v primerjavi z evro območjem že za 25% nižje kot novembra 2011, ko je narejen zadnji prenos na DUTB.

Krediti prebivalstvu opazno nihajo, vendar kaže, da bodo trendno počasi le prešli v nekaj večjo rast, vendar še vedno manjšo kot v evro območju. Čeprav so se namreč po 2014 začeli počasi povečevati, se njihov zaostanek za krediti gospodinjstvom v evro območju ne zmanjšuje. Po zadnjem prenosu na DUTB zaostanek za krediti gospodinjstvom v evro območju stagnira, ostaja pri 2.2%.

27

Skupni depoziti podjetjem in gospodinjstvom so se avgusta zmanjšali za 0.3%, bolj dolgoročno pa so bili še vedno za 7% višji kot pred letom dni. Neto finančna pozicija podjetij in gospodinjstev je tako že krepko pozitivna, saj so krediti doslej zmanjšali že samo na 81% vseh depozitov ustreznih segmentov komitentov. Avgusta so se depoziti podjetjem zmanjšali za slab odstotek in so bili za 9% višji kot avgusta 2015. Padli so tudi depoziti gospodinjstev, vendar je bolj dolgoročna dinamika ostala praktično nespremenjena (6.3%).

Čeprav so že v negativnem območju, se medbančne obrestne mere v evro območju še naprej počasi zmanjšujejo. Enoletni euribor se je tako septembra že sedmič zmanjšal v negativnem območju (zmanjšal se je na -0.057).

Detajlistične obrestne mere so dostopne do avgusta, vendar kažejo zelo malo sprememb. Le pri gospodinjstvih so se obrestne mere posojil povečale, tako pri stanovanjskih kot potrošniških kreditih, tako v evro območju kot v Sloveniji. Povečanja so bila v Sloveniji minimalna (le 0.1 odstotne točke), v evro območju pa za kakšno desetinko višja. Posojilne obrestne mere za podjetja kakor tudi depozitne obrestne mere se avgusta niso spremenile.

11. Plačilnobilančni presežek se je tudi poleti povečal

Tudi v avgustu 2016 je bil saldo tekoče plačilne bilance pozitiven in je znatno presegel primerljivega iz avgusta 2015. Zunanji dolg se zmanjšuje, donosi na naše obveznice tudi, torej je čas za financiranje izgradnje infrastrukture (drugi tir) z javnimi sredstvi, pridobljenimi z državnimi obveznicami.

Plačilna bilanca
milijoni evrov

28

Postavke	januar - avgust		avgust	
	2015	2016	2015	2016
Tekoči račun	1.256,0	1.922,4	122,8	198,4
Blago	922,9	1.187,8	-5,5	46,9
Storitve	1.340,4	1.489,5	236,3	271,3
- transport	537,9	592,9	60,5	72,0
- potovanja	982,3	995,9	192,9	204,4
Primarni dohodki	-623,7	-404,1	-75,3	-76,5
- delo	313,8	297,9	39,1	38,4
- kapital	-1.043,7	-775,4	-110,6	-104,6
Sekundarni dohodki	-383,5	-350,9	-32,7	-43,3
Država	-258,8	-237,3	-17,4	-27,5
Kapitalski račun	201,3	-175,6	38,2	-17
Finančni račun	1.281,70	1.092,3	15,0	-90,1
Neposredne naložbe	-518,8	-804,9	-76,3	-198,1
Naložbe v vrednostne papirje	1.177,9	1.997,3	-150,8	301,4
Finančni derivativi	17,3	14,2	-5,9	0,6
Ostale naložbe	616,6	-48,9	271,0	-176,0
Neto napake in izpustitve	-175,5	-654,4	-146,0	-271,5

Vir: Banka Slovenije

V avgustu je bil presežek tekoče bilance 198,4 milijonov € (v enakem mesecu 2015 je znašal 122,8 milijonov €), kar je rezultat presežka v blagovni menjavi 46,9 milijonov € (leto prej -5,5 milijonov €), presežka v storitveni menjavi 271,3 milijonov € (236,3 milijonov €), primanjkljaja v saldu dohodkov primarnih faktorjev -76,5 milijonov € (-75,3 milijonov €) in primanjkljaja v saldu sekundarnih dohodkov -43,3 milijonov € (-32,7 milijonov €).

V prvih osmih mesecih skupaj je bil presežek tekoče plačilne bilance 1922,4 milijonov € (v enakem obdobju 2015 je znašal 1256 milijonov, torej porast 53%). Pri tem je znašal blagovni presežek 1187,8 milijonov € (leto prej 922,9 milijonov €), storitveni presežek 1489,5 milijonov € (1340,4 milijonov €), primanjkljaj dohodkov primarnih faktorjev -404,1 milijonov € (lani -623,7 milijonov €) in primanjkljaj sekundarnih dohodkov -350,9

milijonov € (-383.5 milijonov €). Zanimivo, da je v avgustu povečanje pri potovanjih dobrih 5% tako v izvozu kot v uvozu, v osmih mesecih skupaj pa pri izvozu le dobra 2%, pri uvozu 5%. Torej, turizem letos le ni prinesel toliko več, kot se govori v medijih in čutimo po mestih in na cestah.

Na kapitalskem računu je znašalo v osmih mesecih zmanjšanje zadolžitve -175.6 milijonov € (v enakem obdobju 2015 je bilo povečanje 201.3 milijone €). Finančni račun kaže po osmih mesecih povečanje zadolžitve 1092.3 milijonov € (v enakem razdobju lani je bilo 1281.7 milijonov €), pri čemer so neposredne naložbe znašale -804.9 milijonov € (-518.8 milijonov €), naložbe v vrednostne papirje 1997.3 milijonov € (1177.9 milijonov €), finančni derivativi -14.2 milijonov € (17.3 milijone €) in ostale naložbe -48.9 milijonov € (616.6 milijonov €). Rezervna imetja so se zmanjšala za 65.4 milijone € (lani zmanjšala za 11.2 milijona €), neto napake in izpustitve pa so znašale -654.4 milijonov € (lani -175.5 milijonov €).

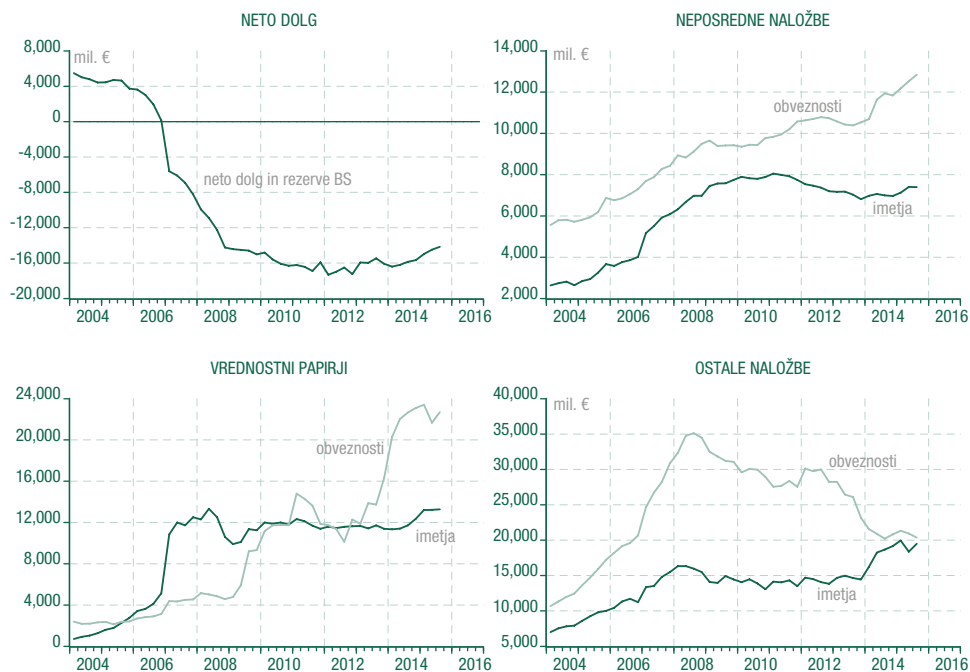
Julija je bil presežek tekoče bilance pri EU28 zmernih 8.4 milijard €, v Sloveniji pa 0.22 milijarde €. Slovenija je med desetimi od 20 članic EU28, ki so dosegle v juliju pozitivni saldo tekoče plačilne bilance.

Konec julija 2016 je znašal bruto zunanji dolg Slovenije 44727 milijonov €, kar je 11 milijonov € manj kot mesec prej. Pri tem je bil negarantirani zasebni dolg 14909 milijonov € ali točno eno tretjino celotnega zunanjega dolga. Neto zunanji dolg je znašal 11137 milijonov € (123 milijonov € manj kot mesec prej), kar je 24.9% bruto dolga oziroma 29% letnega BDP Slovenije. Neto dolg znaša tretjino manj kot je bil maksimum konec 2012.

Donos na desetletne slovenske državne obveznice je bil 13. septembra 2016 0.559%, kar je izjemno nizko, saj so nižji le donosi na nemške, nizozemske, francoske, švicarske in japonske obveznice. Očitno znak visoke stopnje zaupanja, ki kaže možni vir javnega financiranja slovenske infrastrukture v tem trenutku.

Presežki na tekočem računu in prevzem obveznosti do tujine s strani države se kažejo tudi v strukturi obveznosti in imetij; tuje neposredne naložbe povečujejo obveznosti in zmanjšujejo imetja, prevzem dolgov s strani države je močno povečal obveznosti z izdajo državnih vrednostnih papirjev in istočasno zmanjšal obveznosti iz ostalih naložb.

Struktura dolga do tujine

Vir: Bilten Banke Slovenije

KRITIČNA INFRASTRUKTURA IN NJENA REDUNDANCA NA PODROČJU OSKRBE SLOVENIJE Z ELEKTRIČNO ENERGIJO

Iztok Prezelj¹, France Križanič², Zvone Košnjek³, Miroslav Bugeza³,
Damijan Kopše³, Vasja Kolšek

31

Povzetek

Kritično infrastrukturo predstavljajo tisti objekti, katerih nedelovanje bi povzročilo veliko škodo in morebiti celo krizne razmere. Sektorji kritične infrastrukture so različni pa vendarle med seboj vedno bolj povezani. Pri določanju položaja objektov v omrežjih kritične infrastrukture je pomembna sistemska odpornost in redundanca. Ta je opredeljena kot njegova zmožnost, da preživi večjo motnjo in se obnovi v sprejemljivem času in s sprejemljivimi stroški. V primeru elektroenergetskega sistema to pomeni, da brez vgrajene redundance in ustreznih sistemov ne more zagotavljati nemotene dobave električne energije na dolgi rok. Povsem možen analiziran primer večjega izpada dobave električne energije, še bolj pa seveda do neke mere možen analiziran primer razpada slovenskega elektroenergetskega sistema kaže, da Termoelektrarna Brestanica v vlogi sistemske redundance potencialno preprečuje precej večjo narodnogospodarsko škodo, kot pa jo med kriteriji za kritično infrastrukturo predvidevajo veljavni predpisi.

Ključne besede: kritična infrastruktura, zunanji učinki (eksternalije), nacionalna varnost, elektroenergetska podjetja, politika na področju energije

JEL: D62, H56, L94, Q48

¹ Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani.

² EIPF, ekonomski inštitut

³ ELEK

Abstract

Critical infrastructure represents the sectors whose failure would cause considerable damage, and possibly even social crisis. Critical infrastructure sectors are different but in contemporary conditions increasingly more interconnected. The logic behind determining the position of different objects providing key functions within critical infrastructure networks is based on systemic resilience and redundancy. This is defined as the ability of the system to survive a major shock and recover within a reasonable time and at reasonable cost. In the case of an electric power system, or grid, this means that without having redundancy and reliable reserve electric power production capacities a system cannot guarantee a stable supply of electricity in the long run. Analysis of a potential major shock and the possible consequent larger electricity supply failure in Slovenia, and even more so to a certain extent the possible breakup of the Slovenian electric power system, shows that in terms of a single source thermal power plant Termoelektrarna Brestanica fully qualifies for the role of Slovenian electric power system redundancy, as it has the capacity to prevent much greater damage than the national criteria for critical infrastructure requires.

Key words: Externalities, National Security, Electric Utilities, Energy - Government Policy

JEL: D62, H56, L94, Q48

1. O kritični infrastrukturi

Sodobna družba je močno odvisna od nemotenega delovanja ključnih infrastrukturnih sistemov. Njihovo nedelovanje povzroča veliko družbeno škodo, ki bi pod določenimi pogoji lahko prerasla v krizo širših razsežnosti. Govorimo o varnostnih posledicah nedelovanja infrastrukture. Kadar obstoji takšna potencialna možnost govorimo o kritični infrastrukturi, ki v svojem bistvu zajema med seboj bolj ali manj povezane ključne sektorske procese in objekte. Pri kritični infrastrukturi gre tudi za specifično obliko socio-tehničnih sistemov, ki družbi omogočajo nemoteno in stabilno delovanje. To pomeni, da govorimo o specifični kombinaciji organizacijskih in tehničnih sistemov. V sodobnem svetu narašča ranljivost družbe zaradi potencialnih infrastrukturnih motenj [1, 2]. Koubatis in Schonberger [3] celo ocenjujeta, da brez teh sistemov ni mogoče niti razmišljati o normalnem življenju.

Pojmovanje kritične infrastrukture se je skozi čas spremenilo zaradi razvoja tehnologije in vzpona terorizma kot globalno pomembne grožnje varnosti. Nekoč se je med kritično infrastrukturo uvrščalo vse tiste infrastrukture, katerih daljše motenje bi lahko povzročilo

večje vojaške in ekonomske posledice [4], danes pa govorimo o vseh infrastrukturah, na katerih temelji sodobni način življenja. Sem sodijo predvsem transportni sistemi (cestni, zračni, pomorski in železniški), telekomunikacijski in informacijski sistemi, elektroenergetski sistemi (elektrika, nafta, plin), finančni in bančni sistemi, sistemi preskrbe z vodo, sistemi preskrbe s hrano itd. Nekatere države pod kritično infrastrukturo uvrščajo tudi državne institucije, reševalne službe (vključno z javnim zdravstvom), kemično industrijo, in celo nacionalne spomenike ipd. Dandanes je kritična infrastruktura izjemno široka kategorija, kar je pogojeno s spreminjanjem zaznavanja ogrožanja varnosti.

Kaj vse torej danes zajema sodobno pojmovanje nacionalne kritične infrastrukture? Schulman in Roe [5] opredeljujeta kritično infrastrukturo kot temeljne zmogljivosti, tehnične sisteme in organizacije, ki zagotavljajo družbene zmogljivosti. Varnostni pomen kritične infrastrukture je mogoče videti še posebej v varnostnih razsežnostih posledic njenega nedelovanja oziroma omejenega delovanja. Ko ljudje ne bi imeli na voljo učinkovite preskrbe s hrano, z vodo, s temeljnimi energenti, kot so elektrika, nafta in plin, poleg tega pa ne bi delovali sistemi za izvajanje plačilnih prenosov ali sistemi zdravstvene oskrbe, bi skoraj zagotovo prišlo do specifične družbene krize. V primeru neuspešnega obvladovanja takšne krize bi zagotovo prišlo do varnostnih situacij, v katerih bi bil ogrožen fizični obstoj posameznikov.

33

Zagotavljanje zaščite kritične infrastrukture temelji na dobro utemeljenem razumevanju kritičnosti infrastruktur. Ena od prvih predpostavk zaščite kritične infrastrukture je namreč v razumevanju, kaj pomeni kritično pri vsaki od relevantnih infrastruktur (torej znotraj vsakega infrastrukturnega sektorja). Sektorji kritične infrastrukture so med seboj funkcionalno odvisni, kar pomeni, da je funkcionalnost enega sektorja ali sistema odvisna od funkcionalnosti drugih. Motnje v enem sektorju lahko povzročijo motnje v drugih sektorjih. Boin, Lagadec, Michel-Kerjan in Overdijk [6] ter Perenboom [7] razlagajo naraščajočo soodvisnost med sektorji kot soodvisnost med mrežami. Trg namreč zahteva od infrastrukturnih mrež večjo zmogljivost in učinkovitost, ta pa je možna zaradi boljše povezanosti, kar pomeni večjo soodvisnost, ki povratno zahteva še večjo zmogljivost. Tako se zdi, da bodo lahko vedno manjše motnje povzročale vedno večje učinke. Le Grand, Springinsfeld in Riguidel [8] na tej točki poudarjajo razliko med odvisnostjo in soodvisnostjo. Odvisnost pomeni, da stanje ene infrastrukture vpliva na stanje druge, medtem ko je soodvisnost odvisnost v obe smeri. Hellstrom [9] v zvezi s tem ugotavlja, da do škodljivih prenosov lahko prihaja tudi, če sistemi med seboj niso fizično povezani.

Zaradi navedene povezanosti lahko danes govorimo o področju kritične infrastrukture, ki je postalo izjemno kompleksno področje, sestavljeno iz velikega števila mrež, sistemov, ki so v takšni ali drugačni, močnejši ali šibkejši povezanosti v vsaki državi. Povezanost pa se ne konča v državi, temveč je globalna. Medsektorske povezave se med seboj namreč ločujejo po obsegu in kompleksnosti. Tako ločimo med lokalnimi, nacionalnimi in mednarodnimi povezavami kritične infrastrukture.

V EU kriterije kaj sodi v nacionalno kritično infrastrukturo določi vsaka država posebej (v skladu s priporočili EU). Tako je tudi Vlada Republike Slovenije potrdila kriterije za določitev kritične infrastrukture Republike Slovenije [10]. Osnovni kriteriji obsegajo:

- kritično infrastrukturo, ki zaradi nedelovanja povzroči ali vpliva na smrt večjega števila od 50 oseb,
- kritično infrastrukturo, ki zaradi nedelovanja povzroči pomemben vpliv na zdravje prebivalstva v takšni meri, da je potrebno hospitalizirati več kot 100 oseb za več kot teden dni,
- kritično infrastrukturo, ki zaradi nedelovanja povzroči poškodovanje, uničenje dejavnosti, objektov ali območij z vplivom na nacionalno varnost Republike Slovenije do te mere, da je oteženo izvajanje obrambe, notranje varnosti ali varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami,
- kritično infrastrukturo, ki zaradi nedelovanja vpliva na izvajanje gospodarske ali druge dejavnosti v obsegu povzročene škode ali izpada dohodka več 10 milijonov evrov na dan,
- kritično infrastrukturo, ki zaradi nedelovanja vpliva na prekinitev preskrbe s pitno vodo ali hrano za več kot teden dni, za prebivalstvo v obsegu preko 100.000 ljudi,
- kritično infrastrukturo, ki zaradi nedelovanja vpliva na prekinitev preskrbe z električno energijo za 3 dni ali z zemeljskim plinom za več kot teden dni, za prebivalstvo v obsegu preko 100.000 ljudi,
- kritično infrastrukturo, ki zaradi nedelovanja vpliva na izpad oskrbe z naftnimi derivati za več kot teden dni, za prebivalstvo na območju preko 100.000 ljudi,
- kritično infrastrukturo, ki zaradi nedelovanja vpliva na veliko škodo na kopenski ali vodni življenjski prostor na površini več kot 100 ha,
- kritično infrastrukturo, ki zaradi nedelovanja povzroči informacijski ali komunikacijski izpad podpore delovanja drugih kritičnih infrastruktur do 24 ur,
- kritično infrastrukturo, ki zaradi nedelovanja povzroči čezmejne posledice v drugih državah glede na predhodne kriterije.

Sektorski kriteriji pri določanju kritične infrastrukture so bili oblikovani prav tako na podlagi definicije kritične infrastrukture in osnovnih kriterijev pri določanju kritične infrastrukture ter ob upoštevanju specifik posameznega sektorja. V sektorju energetike so identificirani naslednji kriteriji:

- izpad električne energije v obsegu, da povzroči razpad elektroenergetskega sistema Republike Slovenije, ki za ponovno vzpostavitev na celotnem ozemlju Republike Slovenije potrebuje teden dni,
- izpad dobave električne energije v elektroenergetskem sistemu, ki povzroči za 3 dni nezmožnost vzpostavitve oskrbe z električno energijo za delovanje na območju z več kot 100.000 prebivalci,
- izpad oskrbe z naftnimi derivati za več kot teden dni na območju, kjer živi in dela več kot 100.000 prebivalcev in povzročitev stroškov zaradi nedelovanja za 10 milijonov evrov na dan,

- več kot teden dni izpad oskrbe s plinom, ki povzroči gospodarsko škodo več kot 10 milijonov evrov na dan ali prekine oskrbo s plinom za prebivalstvo v obsegu preko 100.000 ljudi [10].

V zadnjem času je vedno večja pozornost usmerjena na pomen odpornosti tehničnih, infrastrukturnih in družbenih sistemov (»resilience«). Odpornost sistema je opredeljena kot njegova zmožnost, da preživi večjo motnjo in se obnovi v sprejemljivem času in s sprejemljivimi stroški [11]. Odpornost se tudi nanaša na celovit sistemski odziv na neželene spremembe, ki rušijo pričakovan potek dogodkov [12]. Odpornost se pokaže v kriznih razmerah in razmerah, v katerih grozi popolna onesposobitev ali nedelovanje. Odpornost ima številne oblike. Temelji na predpostavki, da je varnost subjekta odvisna ne le od grožnje, temveč tudi od samega subjekta – njegove odpornosti na grožnje. Poleg tega tudi temelji na predpostavki, da je treba dis-ekvilibrij vključiti med temeljne principe vzpostavljanja organizacije in da je zagotavljanje odpornosti stvar neprekinjene dejavnosti [12].

35

Odporna kritična infrastruktura temelji na institucionalni in sistemski odpornosti ter predstavlja vidik bolj celovitega pojmovanja odzivanja na krize. Krize so procesi in sistemska priprava nanje poteka v daljšem časovnem obdobju. Obvladovanje kriznih dogodkov zahteva zmogljivost oblikovanja kompleksnih rešitev za kompleksne probleme, kar pa je mogoče le, če institucije in sistemi ohranijo dinamičnost in prilagodljivost – institucionalno in sistemsko odpornost. Koncept institucionalne in sistemske odpornosti je v svojem bistvu optimistični pogled na kompleksno prihodnost [13].

Institucionalna in sistemska odpornost zahteva sistematično diagnosticiranje ranljivosti. Vendar pa zaradi pritiskov trga (zahteva po minimalnih stroških) infrastrukturne organizacije pogosto celo zanemarijo opozorilne signale, ki kažejo na določene ranljivosti in pomanjkljivosti. Koncept institucionalne in sistemske odpornosti je tako pogosto v konfliktu s konceptom stroškovne učinkovitosti. Slednja je postala pogosto vodilo reorganizacije številnih infrastrukturnih sistemov. Vendar pa postanejo »vitke organizacije« in sistemi po drugi strani manj fleksibilni, bolj ranljivi in manj odporni ali celo neodporni na prihajajoče krize. Če ni nobenih zalog med proizvodnjo in potrošnjo, potem se stabilnost takšnih sistemov lahko hitro poruši. Vitke organizacije in sistemi običajno v svoji strukturi nimajo rezervnih zmogljivosti, s tem pa se zmanjša njihova varnost. Paradoks vitkih organizacij je v tem, da s sledenjem stroškovne učinkovitosti zmanjšajo svojo sistemsko odpornost [13].

Vsi kompleksni sistemi morajo imeti vgrajene redundance ali nadomestke. Cilj v primeru sistemske napake ali nedelovanja je preprečiti širjenje motnje. Ravno redundanca je eden od ključnih ukrepov preprečevanja širjenja motnje ali grožnje [14]. Zanimivo in upoštevanja vredno pa je tudi mnenje Perenbooma [15], ki pravi, da razvitost rezervnih (backup) sistemov v določenih kritičnih infrastrukturah zmanjšuje soodvisnost. Pomembno je izpostaviti tudi ugotovitev, da je zelena stopnja sistemske odpornosti med drugim tudi stvar »politične« odločitve [12] in s tem tudi posledične odgovornosti za sprejem ali ne sprejem odločitve.

2. Ponudnik rezervne moči kot kritična redundanca za zagotavljanje varnosti delovanja slovenskega elektroenergetskega sistema

36

Slovenija letno porabi 12,9 TWh električne energije (končna poraba v 2015). Gospodinjstva porabijo 25% skupne končne porabe elektrike, ostalih 75% pa je namenjeno gospodarstvu in drugim porabnikom. Na prvi pogled izgleda, da imamo stabilno dobavo te dobrine, saj je proizvodnja električne energije v 2015 na pragu elektrarn skupaj znašala 14,2 TWh (38% iz jedrske elektrarne, 32% iz termoelektarn, 28% iz hidroelektarn in 2% iz sončnih in vetrnih elektrarn), vendar pa polovica proizvedene električne energije iz Nuklearne elektrarne Krško avtomatsko pripade hrvaškemu elektroenergetskemu sistemu. Če odštejemo ta del, izgube v omrežju in porabo v prečrpovalni elektrarni, mora Slovenija 20% svoje končne porabe električne energije uvoziti [17]. Analize [16] so pokazale, da je naš sistem še zlasti ranljiv v obdobju stresnih ur, ko je na voljo najmanj razpoložljivih kapacitet za proizvodnjo elektrike (suša, okvare,...) in ko poraba naraste, uvoz pa je dosledno ne more pokriti. To so razmere, v katerih sistem potrebuje redundanco, v slovenskem primeru ponudbo električne energije za tak primer posebej strukturiranih zmogljivosti. Termoelektrarna Brestanica (TEB) je specializiran ponudnik električne energije v primeru nenadnega večjega kratkoročnega neravnovesja na trgu te dobrine. Instalirana moč plinskih blokov v TEB predstavlja 75% slovenskih zmogljivosti za nudenje te vrste rezerve. Visoka uvozna odvisnost porabe električne energije Slovenije dodatno otežuje morebitno zagotavljanje vsaj dela rezerve iz uvoza.

V nadaljevanju bomo predstavili tri primere narodnogospodarskih učinkov delovanja TEB v svojstvu redundance slovenskega elektroenergetskega sistema kot kritične infrastrukture. Imenovali jih bomo manjši izpad proizvodnje električne energije, večji izpad proizvodnje električne energije ter razpad elektroenergetskega sistema.

V primeru manjšega izpada proizvodnje električne energije predpostavljamo relativno nizek nivo proizvodnje v hidroelektarnah, ustrezno sušnim letom, in peturni izpad proizvodnje električne energije v bloku 6 Termoelektrarne Šoštanj. Ob visoki porabi pride do primanjkljaja moči v višini 500 MW. Od tega 290 MW nadomesti TEB, 110 MW pa dodaten uvoz v okviru uvoznih zmogljivosti. S tem je pokritih 400 MW primanjkljaja, medtem ko ostane 100 MW nepokritega izpada proizvodnih zmogljivosti za 5 ur.

V primeru večjega izpada proizvodnje električne energije tudi predpostavljamo sušno obdobje ter izpad 340 MW proizvodnje v Nuklearni elektrarni Krško in izpad uvoza v višini 350 MW preko daljnovidne povezave s tujino, zaradi česar pride do skupnega primanjkljaja moči v višini 690 MW, motnja pa traja 42 ur. TEB nadomesti 290 MW izpadle dobave, še vedno pa ostane 400 MW primanjkljaja.

V primeru razpada elektroenergetskega sistema predpostavljamo ugoden vodostaj za delovanje hidroelektarn, kar pa ob nekem močnem zunanem negativnem vplivu ne more

preprečiti razpada našega elektroenergetskega sistema. V tem primeru TEB najprej nastopi kot ponudnik zagona agregatov brez zunanje napajanja (black start), ki omogoči postopno vklopjanje ostalih elektrarn. Ponovna vzpostavitev oskrbe z električno energijo v celoti pa traja tri dni oziroma 72 ur.

V prvih dveh primerih TEB zmanjša izpad dobave električne energije. Ne more ga sicer v celoti nadomestiti, vendar upravljavcu omrežja omogoči prilagajanje porabe električne energije, tako da ne pride do razpada elektroenergetskega sistema. V tretjem primeru pa je vloga TEB ključna za vzpostavitev normalnih razmer.

Povprečno ekonomsko škodo na izgubljeno kWh elektrike izračunamo s posebnim kazalnikom: Value of Lost Load (VoLL). Običajno VoLL izračunamo s kombinacijo t.i. proxy metode (ocena stroškov, ki so vezani na zanesljivost dobave elektrike, npr. izgubljena dodana vrednost – na ta način so pridobljeni podatki za sektor »negospodinjstev«, to je za podjetja in ostale institucije) ter t.i. kontingenčne metode (z anketo na reprezentativnem vzorcu gospodinjstev se oceni koliko bi bili porabniki elektrike pripravljeni plačati, da bi se izognili izpadu dobave te dobrine - Willingness to pay ali s kratico: WTP). Izračun VoLL je ustaljen do te mere, da ga opredeljuje tudi Direktiva 2008/114/EG. Pri oceni koliko potencialne škode pri motnjah v delovanju elektroenergetskega sistema prepreči delovanje TEB v vlogi redundance tega sistema smo uporabili izračune VoLL v Košnjek et al. [18]. Po tej študiji bi stroški krajšega 4-urnega izpada v Sloveniji znašali 26,13 milijonov evrov, za daljši izpad 309,3 milijonov evrov, neposredni strošek nedobavljene električne energije pa znaša v Sloveniji povprečno 6,72 EUR/kWh.

V primeru manjšega izpada proizvodnje električne energije smo ocenili, da TEB prepreči 9,7 milijona evrov škode, ne more pa preprečiti preostalih 3 milijonov evrov škode. V primeru večjega izpada proizvodnje električne energije smo ocenili, da TEB prepreči 81,9 milijona evrov škode, ne more pa preprečiti preostalih 112,9 milijonov evrov škode. V primeru razpada elektroenergetskega sistema pa smo ocenili, da TEB prepreči 140,3 milijona evrov škode, ne more pa preprečiti preostalih 562,2 milijona evrov škode.

Narodnogospodarski učinki posameznega dogodka, ki povzroči škodo (izpad dobave električne energije,...) ali pa na drugi strani poveča dohodke in povpraševanje niso le direktni pač pa tudi posredni. Na ostale gospodarske subjekte se širijo preko povpraševanja po dobrinah (blagu ali storitvah) najprej do prvih dobaviteljev, nato pa naprej na dobavitelje teh gospodarskih subjektov in tako dalje. Tak celoten vpliv dane spremembe v gospodarstvu ocenjujemo z različnimi ekonometričnimi modeli. V našem primeru smo uporabili input-output analizo. Skupen neposredni in posredni učinek škode zaradi izpada dobave električne energije smo ocenili ločeno za gospodinjstva (osebna poraba) in za gospodarstvo (reprodukcijska poraba), tako da smo skupno direktno škodo po posameznih scenarijih razporedili glede na porabo električne energije v gospodarskih panogah in v gospodinjstvih. Deleže smo preračunali iz porabe storitev panoge 24 (»Oskrba z električno energijo, plinom in paro«) po vseh sektorjih slovenskega gospodarstva v 2010 in iz ustrezne

porabe v gospodinjstvih (osebna poraba). Pri učinku upada dobave električne energije za gospodinjstva nastalo škodo upoštevamo kot izpad dohodka, ki bi se sicer namenil za financiranje osebne porabe. Pri tem je verjetno večino neposrednega upada porabe v obdobju, ko gospodinjstva nimajo električne energije, nekaj tega učinka pa nastopi kasneje, ko se gospodinjstva prilagajajo nastalim razmeram. Nekatere električne naprave se trošijo neracionalno, nekaterim električnim napravam se morajo gospodinjstva odpovedati, da bi se izognila škodi v prihodnje spremenijo nakupovalne navade; zmanjšajo na primer zaloge živil, ipd. Pri spremembi potrošnikove košarice ter znižanju osebne porabe zaradi nestabilne oskrbe z električno energijo upoštevamo, da del izgubljenega dohodka gospodinjstev predstavljajo izgubljeni prihranki [19]. Pri tem upoštevamo 6,7% nagnjenost k prihrankom (v celotni porabi električne energije – gospodarstvo ter gospodinjstva skupaj – predstavljajo prihranki gospodinjstev 2,08%). Ta del izgube dohodka ne vpliva na potrošnjo, pač pa ga upoštevamo le kot direktno izgubo dohodka. Opazujemo torej le kratkoročen učinek nastale škode brez nadaljnjega vpliva na investicije. Gospodinjstva namreč privarčevana sredstva običajno preko posredovanja finančnega sektorja (banke, zavarovalnice, borzni posredniki, skladi,...) plasirajo v investicije.

Neposreden in posreden vpliv, ki ga ima na slovensko gospodarstvo nastop rezervnih zmogljivosti iz TEB kot redundance elektroenergetskega sistema, prikazujemo v spodnji tabeli. Najprej podajamo vpliv na prihodek (označeno kot »Produkcija«), nato na dodano vrednost, sredstva za zaposlene (plače in vse ostalo vezano nanje), porabo stalnega kapitala (amortizacija), poslovni presežek (dobiček), na zaposlenost, angažma kapitala (sredstva), na investicije v razvojno ter raziskovalno dejavnost (»sredstva za R&D«) ter na uvoz blaga in storitev. V drugem stolpcu tabele vidimo, da bo v primeru manjšega izpada proizvodnje električne energije TEB gledano z narodnogospodarske ravni preprečila izgubilo 15 milijonov evrov prihodka, 7 milijonov evrov dodane vrednosti, 4 milijone evrov plač in drugih prejemkov zaposlenih ter po dober milijon evrov amortizacije in poslovnega presežka. Prav tako ne bo začasno brez dela ostalo 173 zaposlenih (na letni ravni), ne bo se zmanjšala izkoriščenost osnovnih sredstev v vrednosti 49 milijonov evrov, investicije v R&D pa se ne bodo znižale za okoli 100 tisoč evrov. Bolj normalno delovanje gospodarstva, kot bi bilo v primeru, da se ponudba električne energije s pomočjo TEB ne bi povečala, bo na drugi strani omogočilo skoraj 3 milijone evrov višji uvoz blaga in storitev.

Neposreden in posreden vpliv izpada dobave električne energije iz TEB na slovensko gospodarstvo (milijoni evrov)

	Manjši izpad proizvodnje električne energije	Večji izpad proizvodnje električne energije	Razpad elektroenergetskega sistema
Produkcija	15	126	216
Dodana vrednost	7	56	96
Sredstva za zaposlene	4	33	57
Poraba stalnega kapitala	1	11	19
Poslovni presežek	1	12	20
Delovno aktivni (število)	173	1458	2499
Osnovna sredstva	49	414	710
Sredstva za R&D	0,1	1	1,5
Uvoz blaga in storitev	3	25	42

39

V kolikor bo prišlo do večjega izpada proizvodnje (dobave) električne energije, takšnega kot ga predpostavljamo v našem drugem primeru (srednji stolpec tabele), bo TEB s povečano ponudbo električne energije preprečila izpad 126 milijonov evrov prihodka, 55 milijonov evrov dodane vrednosti, 33 milijonov evrov plač in drugih prejemkov zaposlenih, 11 milijonov evrov amortizacije ter 12 milijonov evrov poslovnega presežka. Če se TEB ne bi intenzivno vključila v dobavo električne energije bi začasno brez dela ostalo okoli 1500 zaposlenih (na letni ravni), izven uporabe bi bila osnovna sredstva v vrednosti 414 milijonov evrov, investicije v R&D pa bi se zmanjšale za slab milijon evrov. Zaradi relativno normalnejšega delovanja gospodarstva bi bil uvoz 25 milijonov evrov večji kot, če TEB ne bi nastopil s svojo proizvodnjo električne energije.

Če bi, v skladu s predpostavkami naše analize, razpadlo delovanje slovenskega elektroenergetskega sistema, bi TEB preprečila zgubo 216 milijonov evrov prihodka, 95 milijonov evrov dodane vrednosti, 57 milijonov evrov plač in drugih prejemkov zaposlenih, 19 milijonov evrov obračunane amortizacije ter 20 milijonov evrov izgubljenega poslovnega presežka. Če se TEB ne bi intenzivno vključil v dobavo električne energije, bi začasno brez dela ostalo skoraj 2500 zaposlenih (na letni ravni), izven uporabe bi bila osnovna sredstva v vrednosti 710 milijonov evrov, investicije v R&D pa bi se zmanjšale za 1,5 milijona evrov. Zaradi relativno normalnejšega delovanja gospodarstva bi bil uvoz 42 milijonov evrov večji kot, če TEB ne bi nastopil s svojo proizvodnjo električne energije.

Rezultati kažejo, da TEB v vlogi redundance slovenskega elektroenergetskega sistema v skladu s slovenskimi predpisi [10] izpolnjuje kriterije kritične infrastrukture, saj:

- zaradi nedelovanja vpliva na izvajanje gospodarske ali druge dejavnosti v obsegu povzročene škode ali izpada dohodka več 10 milijonov evrov na dan;
- zaradi nedelovanja vpliva na izpad dobave električne energije, ki povzroči za 3 dni nezmožnost vzpostavitve oskrbe z električno energijo za delovanje na območju z več kot 100.000 prebivalci;
- zaradi nedelovanja povzroči informacijski ali komunikacijski izpad podpore delovanja drugih kritičnih infrastruktur do 24 ur (od nemotenega delovanja elektrogospodarstva je odvisna večina ostale infrastrukture, zlasti pa sektor komunikacij).

40

3. Metodologija

V analizi učinkov izpada dobave električne energije na slovensko gospodarstvo smo ocenili direkten in posreden (preko dobaviteljev reprodukcijskega materiala in ustreznih storitev ter preko nadaljnega reprodukcijskega povpraševanja teh dobaviteljev) vpliv prekinitev dejavnosti elektroenergetskega sistema na slovensko produkcijo, dodano vrednost, sredstva za zaposlene (bruto prejemke zaposlenih), porabo stalnega kapitala (amortizacijo), neto poslovni presežek, zaposlenost dela, angažma osnovnih sredstev, izdatke za R&D ter uvoz blaga in storitev. Analizo smo izvedli na podatkih input-output matrike slovenskega gospodarstva v letu 2010 [19]. Direkten in posreden vpliv danega obsega in strukture porabe na omenjene ekonomske spremenljivke smo ocenili z:

$$\mathbf{M} = (\mathbf{I} - \mathbf{Ad})^{-1} * \mathbf{Y}$$

$$\mathbf{H} = (\text{diag BDP/X}) * (\mathbf{I} - \mathbf{Ad})^{-1} * \mathbf{Y}$$

$$\mathbf{G} = \mathbf{Au} * (\mathbf{I} - \mathbf{Ad})^{-1} * \mathbf{Y}$$

$$\mathbf{Z} = (\text{diag F/X}) * (\mathbf{I} - \mathbf{Ad})^{-1} * \mathbf{Y}$$

$\mathbf{M}$ je globalen vpliv dane strukture izpada porabe ($\mathbf{Y}$) na produkcijo po panogah (milijoni evrov), vsota pa kaže vpliv te spremembe na celotno gospodarstvo; $\mathbf{Ad}$ je matrika tehničnih količnikov - stolpec domačega inputa v dan sektor deljen z njegovo produkcijo; $\mathbf{I}$ je enotna matrika, $(\mathbf{I} - \mathbf{Ad})^{-1}$ pa je matrični multiplikator.

$\mathbf{H}$ je globalen vpliv dane strukture izpada porabe ($\mathbf{Y}$) na dodano vrednost, kjer je diag BDP/X diagonalizirana matrika direktnih količnikov dodane vrednosti ($\mathbf{BDP}$) oziroma

njenih delov (v našem primeru sredstev za zaposlene, amortizacije in poslovnega presežka). **X** je produkcija panoge.

G je globalen vpliv dane strukture izpada porabe (**Y**) na uvoz. **Au** je uvozna komponenta tehnološke matrike, pridobljene z deljenjem uvoza v panoge z njihovo produkcijo.

Z je globalen vpliv dane strukture izpada porabe (**Y**) na angažma produkcijskih faktorjev **F** (števila zaposlenih, vrednosti osnovnih sredstev in razvojne dejavnosti merjene z izdatki za R&D), **diag F/X** pa je diagonalizirana matrika direktnih količnikov produkcijskega faktorja **F** v panožni produkciji (**X**).

41

Naša ocena izpada porabe električne energije na dejavnost, dodano vrednost, sredstva za zaposlene, amortizacijo, poslovni presežek, uvoz, zaposlenost dela in izkoriščenost kapitala ter izdatke za R&D v slovenskem gospodarstvu temelji na Leontijevi proizvodni funkciji in predpostavlja konstantne donose produkcijskih faktorjev, elastičnost substitucije enako 0 in homogenost produkcije znotraj sektorjev. Rezultate input-output analize lahko pojmujeemo kot začetne tendence z nakazano smerjo.

4. Sklep

Kritično infrastrukturo predstavljajo tisti objekti, katerih nedelovanje bi povzročilo veliko škodo in morebiti celo krizne razmere. Sektorji kritične infrastrukture se delijo na številne sektorje, ki pa so med seboj povezani. Motnje v delovanju posameznega sektorja se prenašajo na druge. V omrežju kritičnih infrastruktur igra elektroenergetski sektor centralno vlogo, kar pomeni, da se motnje v njegovem delovanju hitro prenesejo na celotno družbo.

Osnovni in sektorski kriteriji za opredeljevanje kritične infrastrukture v Sloveniji določajo pragove, ki bi jih morale preseči posledice nedelovanja ocenjevane infrastrukture. V sektorju energetike velja kriterij, ki postavlja prag razpada elektroenergetskega sistema Republike Slovenije v primeru nedelovanja objekta, in kriterij, ki postavlja prag tridnevne nezmožnosti vzpostavitve oskrbe z električno energijo na območju z več kot 100.000 prebivalci. Osnovni kriteriji pa postavljajo pragove škode ali izpada dohodka za več 10 milijonov evrov na dan.

Pri določanju položaja objektov v omrežjih kritične infrastrukture je tudi pomembna sistemska odpornost in redundanca. Odpornost sistema je v tem smislu opredeljena kot njegova zmožnost, da preživi večjo motnjo in se obnovi v sprejemljivem času in s sprejemljivimi stroški. To pomeni, da elektroenergetski sistemi, ki nimajo vgrajene redundance in ustreznih sistemov, ne morejo zagotavljati nemotene dobave električne energije na dolgi rok. Za delovanje elektroenergetskega sistema je ključna sprotna izravnava med proizvodnjo in porabo električne energije. Za normalno delovanje sistema je potrebno aktivno vodenje z nujnim zagotavljanjem zadostne zanesljivosti. Ključno funkcijo tukaj

mora odigrati sistemski operater omrežja, ki zagotavlja sistemske storitve. Izjemnega pomena pri tem je TEB z zmogljivostjo hitrega povečanja dobave električne energije, nadomestitve manjkajoče električne energije in sposobnostjo preprečiti razpad slovenskega elektroenergetskega sistema.

Pri načrtovanju in analizah zanesljivosti elektroenergetskega sistema je eden izmed osnovnih vhodnih podatkov razpoložljivost proizvodnih enot. Pri načrtovanju obratovanja elektroenergetskega sistema moramo računati na možne izpade posameznih proizvodnih enot in ostalih elementov ter na dejstvo, da v nekaterih trenutkih porabe ne bo mogoče pokriti v celoti. Ob izpadu napajanja odjemalcev nastane neposredna in posredna škoda, ki ob daljših izpadih dosega izredno visoke vrednosti.

42

Za analizo vloge TEB kot kritične infrastrukture smo ocenili tri možne primere. Obdelani so izpadi ključnih elementov proizvodnje in prenosa električne energije, ki vplivajo na izpade dobave in s tem povezano gospodarsko škodo. Predvideni so bili izpadi posameznih enot, več enot hkrati in tudi razpad celotnega elektroenergetskega sistema. Upoštevali smo slovenske potrebe po električni energiji, zmožnosti proizvodnje elektrarn v Sloveniji ter potrebni uvoz.

V prvem primeru je prikazana manjša narodnogospodarska škoda, kakršno v desetinah motenj elektroenergetskega sistema letno s svojo dejavnostjo preprečuje TEB. V drugem primeru gre za izpad Nuklearne elektrarne Krško in za motnje na prenosnem omrežju (nemožnosti uvoza električne energije), ko TEB s povečano ponudbo prepreči izpad 126 milijonov evrov prihodka in 55 milijonov evrov dodane vrednosti ter začasno izgubo dela za 1500 oseb. V tretjem primeru gre za razpad našega elektroenergetskega sistema. V kolikor ta ne bi imel na voljo rezervnih zmogljivosti sposobnih za zagon brez zunanjega napajanja (angleško: »black start«), kakršno nudi TEB, bi naše narodno gospodarstvo izgubilo 216 milijonov evrov prihodka in 96 milijonov evrov dodane vrednosti, začasno pa bi bilo brez dela ostalo 2500 ljudi.

Povsem možen analiziran primer večjega izpada dobave električne energije, še bolj pa seveda do neke mere možen analiziran primer razpada elektroenergetskega sistema kažeta, da TEB s svojim delovanjem (v vlogi sistemske redundance) potencialno preprečuje precej večjo narodnogospodarsko škodo, kot pa jo med kriteriji za kritično infrastrukturo predvidevajo veljavni predpisi. V tej luči bi bilo treba premisliti obstoječe kriterije za določanje kritične infrastrukture v Sloveniji.

5. Literatura, viri podatkov in programska oprema

1. Knight, John & Sullivan, Kevin (2000): *On the Definition of Survivability*, Department of Computer Science, University of Virginia:pp 1.
2. Ellison, Robert et al (1999): *Survivability: Protecting Your Critical Systems*, CERT Coordination Center, Carnegie Mellon University, Pittsburgh.
3. Koubatis, Andrew & Schonberger, Jorge Yerena (2005): *Risk Management of Complex Critical Systems*, *International Journal of Critical Infrastructures*, vol. 1, no.2/3: pp 212.
4. Dunn, Myriam (2005): *The Socio-political Dimensions of Critical Information Infrastructure Protection*, *International Journal of Critical Infrastructures*, vol. 1, no.2/3: pp 264, 287.
5. Schulman, Paul & Roe, Emery (2006): *Future Challenges for Crisis Management in Europe*, Paper presented at the workshop "Protecting Critical Infrastructures: Vulnerable Systems, Modern Crises, and Institutional Design, Conference on Future Challenges for Crisis Management in Europe, 4-5 May.
6. Boin, Arjen, Lagadec, Patrick, Michel-Kerjan, Erwann in Overdijk, Werner (2003): *Critical Infrastructures under Threat: Learning from the Antrax Scare*. *Journal of Contingencies and Crisis Management* (let. 11, št. 3): 99–104: pp 100, 101.
7. Peerenboom, James (2001): *Infrastructure Interdependencies: Overwies of Concepts and Terminology*. Research paper, Infrastructure Assurance Center, Argonne.
8. Le Grand, Gwendal, Springinsfeld, Franck & Riguidel, Michel (2003): *Policy Based Management for Critical Infrastructure Protection*, ACIP Project, funded by the European Commission.
9. Hellstrom, Tomas (2006): *Critical Infrastructure and Systemic Vulnerability: Towards a Planning Framework*, *Safety Science*: pp 5.
10. Sklep Vlade RS (2012), 17.10.2012, 80200-1/2012/5; Sklep Vlade RS (2014), 9.1.2014, 80200-2/2013/3.
11. Haimes, Yacov (2009) *On the complex definition of risk: A systems-based approach*. *Risk Analysis* 29(11): pp 1647-1654, 1649.
12. Dunn, Myriam C., Kaufmann, Mareile in Kristensen, Kristian S. (2015): *Resilience and (in)security: Practices, Subjects, Temporalities*, *Security Dialogue*, vol. 46, no. 1:pp 3-14.
13. Rosenthal, Uriel in Kouzmin, Alexander (1996): *Crisis Management and Institutional Resilience*, *Journal of Contingencies and Crisis Management*, vol. 4, no. 3, September:pp 119-124.
14. Perrow, Charles (1999): *Norma Accidents: Living with High-Risk Technologies*, Princeton University Press, Princeton: pp 94, 362.
15. Peerenboom, James (2001): *Infrastructure Interdependencies: Overwies of Concepts and Terminology*, Infrastructure Assurance Center, Argonne.
16. Bole V., Volčjak R., Jere Ž, (2015): »Možnosti uvedbe z EU skladnih finančnih podpornih mehanizmov v RS z namenom ohranitve delovanja trga in zanesljive oskrbe končnih odjemalcev v RS«, EIPF, Ljubljana.
17. Statistični urad Republike Slovenije, Podatkovni portal SI-STAT, *Okolje in naravni viri*, Energetika.
18. Košnjek Z. Kopše D., Kragelj A., Verdnik J., Batič D., Kuzmič B, (2011): *Analiza pripravljenosti na kompenzacijo oz. na dodatno plačilo uporabnikov omrežja zaradi slabše oz. boljše razpoložljivosti storitve distribucije električne energije*, 10. Konferenca slovenskih elektroenergetikov, Ljubljana.
19. Statistični urad Republike Slovenije, Podatkovni portal SI-STAT, *Ekonomsko področje, nacionalni računi; Raziskovanje in razvoj, znanost in tehnologija; Demografsko in socialno področje – Trg dela*.
20. *Programska oprema EViews 7.1.*

Domače končno trošenje za blago in tržne storitve												
Leto	Prebivalstvo			Investicije v osn. sredstva			Širša država			Skupno		
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast
2010	19578	0,74	3,64	7651	-9,69	-5,79	2512	-0,10	-1,79	29741	-2,24	-1,78
2011	20675	2,80	1,19	6694	-6,62	-0,96	2443	-2,77	-5,99	29812	0,07	-0,11
2012	20452	-1,08	-0,43	6157	-8,03	-6,99	2363	-3,27	-4,63	28972	-2,82	-2,26
2013	19524	-1,76	2,62	6304	0,47	-0,76	2237	-5,32	-6,49	28066	-1,56	-2,54
2014	19417	0,61	1,07	7503	5,28	6,37	2230	-0,41	-1,21	29150	1,69	2,21
2015	19667	0,58	0,08	7469	1,98	0,87	2305	3,37	1,09	29441	1,15	0,35
2015/I	4494	-0,24		1796	2,78		500	-5,77		6790	0,11	
4	1641	-3,73	0,65	625	-2,19	0,53	180	-1,79	-0,87	2445	-3,20	0,52
5	1640	1,38	0,39	633	2,35	0,64	165	0,14	-1,14	2438	1,54	0,36
6	1728	3,34	0,40	654	2,50	0,75	213	12,30	5,13	2595	3,81	0,84
II	5008	0,29		1912	0,87		558	3,77		7478	0,69	
7	1709	-0,19	0,42	644	-2,76	0,32	199	-3,92	1,63	2553	-1,15	0,50
8	1597	1,55	-0,89	600	0,62	0,28	172	1,17	1,10	2369	1,29	-0,46
9	1708	1,18	0,04	638	0,13	-0,52	173	2,35	2,02	2519	0,99	0,05
III	5014	0,82		1883	-0,72		544	-0,40		7441	0,34	
10	1746	-0,64	-1,00	633	0,76	-0,02	181	0,73	-0,11	2560	-0,20	-0,70
11	1628	2,24	-0,32	664	16,93	0,84	190	4,28	-0,06	2482	5,96	0,00
12	1776	2,56	0,68	582	-1,18	-1,63	332	31,12	8,64	2690	4,51	0,93
IV	5151	1,35		1879	5,26		703	14,28		7732	3,35	
2016/1	1443	-1,28	-0,64	491	-4,25	-1,79	158	2,17	-3,37	2092	-1,74	-1,16
2	1450	4,38	1,33	567	-3,96	-0,83	179	21,10	-0,48	2196	3,22	0,60
3	1632	-0,05	0,51	617	-11,64	-2,97	200	-0,33	-0,25	2449	-3,27	-0,50
I	4525	0,92		1675	-7,02		536	6,72		6737	-0,76	
4	1646	-0,24	-0,23	608	-3,07	-1,15	169	-6,14	-3,76	2423	-1,39	-0,76
5	1687	1,81	0,56	622	-2,37	0,12	198	19,61	0,70	2507	1,92	0,42
6	1770	1,33	0,58	629	-4,75	0,15	188	-12,15	-1,71	2587	-1,30	0,28
II	5103	0,98		1859	-3,41		554	-0,81		7516	-0,28	
7	1689	-1,72	-0,46	619	-5,66	-0,39	183	-8,35	-3,42	2491	-3,24	-0,69

Leto	Izvoz									
	Izvoz Slovenije*			Izvoz Slovenije izven EU28**			Izvoz EU28**		Izvozne cene Slovenija**	
	mil. €	letni porast	mesečna rast	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks
2010	18251	14,02	16,09	6359	10,16	1338504	22,63	110,3	2,75	112,7
2011	20458	12,10	13,22	7255	13,87	1530880	13,47	117,6	6,57	117,7
2012	20884	2,08	1,60	7827	7,89	1685277	10,09	124,2	2,90	124,7
2013	21620	2,65	1,85	6447	3,02	1733123	2,97	107,2	-0,27	108,7
2014	23054	6,63	6,44	6704	3,99	1705004	-1,62	107,4	0,22	108,4
2015	23868	4,06	5,04	6931	3,39	1789151	4,94	107,8	0,34	112,4
2015/1	5852	5,34		1615	-0,50	427127	4,42	108,7	0,87	111,3
4	1961	0,37	-0,96	576	-6,17	155473	11,88	107,1	-1,65	114,5
5	1962	7,31	-0,47	565	8,69	145973	3,50	108,5	1,21	114,6
6	2147	10,90	1,19	624	5,53	159851	12,81	111,8	6,68	114,0
II	6070	6,16		1765	2,32	461296	9,39	109,1	2,03	114,4
7	2123	4,83	0,52	650	10,42	162088	7,00	108,2	-0,28	113,0
8	1561	2,06	-1,55	466	1,84	131762	6,92	109,5	1,86	112,7
9	2171	1,31	0,83	590	0,61	148796	-1,24	105,9	-3,73	111,5
III	5854	2,76		1706	4,50	442646	4,06	107,9	-0,74	112,4
10	2146	-0,22	-0,19	602	0,27	153983	-2,12	105,8	-2,04	111,1
11	2096	4,41	0,33	591	8,71	148094	1,64	105,6	-1,77	111,4
12	1850	2,32	1,25	654	12,56	156005	6,96	104,0	0,87	111,7
IV	6091	2,11		1846	7,06	458082	2,05	105,1	-1,00	111,4
2016/1	1841	1,90	-0,78	482	5,06	121439	4,17	105,5	-3,03	110,1
2	2033	8,21	1,29	560	3,38	137078	-0,69	103,5	-5,48	109,7
3	2196	0,79	0,44	627	1,97	150960	-7,03	103,4	-4,08	110,0
I	6070	3,51		1669	3,32	409477	4,13	104,1	-4,20	109,9
4	2094	6,81	-0,10	589	2,24	146965	-5,47	106,5	-0,56	110,1
5	2102	6,99	1,02	586	3,77	142727	-2,22	108,5	0,00	110,1
6	2210	2,68	1,21	646	3,67	152062	4,87	106,2	-5,01	111,4
II	6405	5,41		1822	3,24	441755	4,24	107,1	-1,89	110,5
7	2068	-3,14	-0,99	636	-2,18	142003	-12,39	107,2	-0,92	111,4
8	1721	9,42	0,60							

*podatki SURS, ** podatki Eurosta

Leto	Uvoz									
	Uvoz Slovenije*			Uvoz Slovenije izven EU28**			Uvoz EU28**		Uvozne cene Slovenija**	
	mil. €	letni porast	mesečna rast	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja
2010	19504	16,29	17,44	7292	31,94	1482947	23,70	128,0	123,8	13,65
2011	21954	12,56	14,40	8250	13,06	1681150	11,40	138,7	137,2	10,80
2012	22051	0,44	-0,51	8166	-1,02	1782930	6,05	141,1	146,5	6,26
2013	22180	0,46	-0,64	7525	7,89	1683261	-6,39	108,3	114,4	-3,65
2014	22566	1,74	2,30	7896	4,92	1679925	-0,20	105,5	111,4	-2,61
2015	23113	2,36	2,42	8075	2,27	1717093	2,21	105,0	109,6	-1,65
2015/I	5712	4,85		2011	7,60	424149	2,45	105,6	109,1	-3,45
4	1985	4,54	0,52	678	0,77	146612	6,20	108,5	113,6	2,71
5	1886	-1,47	-1,23	654	-9,12	139878	-0,42	108,5	114,5	3,25
6	1984	6,75	1,12	697	4,96	149571	7,65	107,1	112,9	1,07
II	5855	3,23		2028	-1,34	436061	4,46	108,0	113,7	2,34
7	1959	-0,55	0,06	645	5,39	149734	-0,19	106,2	110,5	-0,54
8	1627	-0,02	-0,94	605	-1,11	133808	1,32	102,6	109,1	-2,06
9	2000	-0,35	0,48	706	-5,47	145093	-1,99	103,9	107,6	-3,76
III	5586	-0,32		1957	-0,75	428635	-0,35	104,2	109,1	-2,12
10	2044	-0,74	-0,51	728	0,34	150647	0,68	100,4	106,7	-4,65
11	2002	-0,93	-0,28	694	2,46	142074	5,07	102,7	106,7	-3,18
12	1914	7,76	1,45	657	10,15	135526	1,53	103,4	105,6	-2,13
IV	5960	1,77		2079	3,99	428247	2,37	102,2	106,3	-3,33
2016/I	1723	-3,20	-1,92	594	-4,09	133177	-3,12	100,2	102,4	-3,76
2	1936	3,01	0,66	689	-1,35	134006	-0,27	100,2	101,7	-6,87
3	2086	1,48	0,79	736	6,10	143972	-5,47	97,9	101,2	-9,48
I	5745	0,52		2019	0,38	411154	-3,06	99,4	101,8	-6,75
4	1993	-0,72	0,13	633	-6,70	141618	-3,41	97,6	102,1	-10,12
5	2046	8,11	0,51	621	-5,02	136802	-2,20	100,6	101,8	-11,09
6	2035	2,23	1,29	671	-3,72	144205	-3,59	100,7	103,4	-8,41
II	6074	3,11		1924	-5,13	422625	-3,08	99,6	102,4	-9,88
7	1968	-2,38	-0,51	696	7,84	138239	-7,68	101,9	102,4	-7,33
8	1730	5,13	0,43							

* podatki SURS, ** podatki Eurosta

Leto	Gospodarska aktivnost in brezposelnost v EU										Anketna stopnja brezposelnosti		
	Industrijska produkcija EU27			Predelovalna dejavnost EU27			Grahbena aktivnost EU27			Trgovina na drobno EU27			Slovenija
	indeks	medletna stopnja		indeks	medletna stopnja		indeks	medletna stopnja		indeks	medletna stopnja		
2010	97,38	6,5	97,93	7,3	88,85	-4,4	110,34	2,1	110,34	2,1	9,6	9,5	7,2
2011	101,15	3,40	103,14	4,80	89,89	0,07	111,85	1,30	111,85	1,30	9,6	9,7	8,1
2012	98,73	-2,1	100,59	-2,2	87,09	-5,9	113,96	1,1	113,96	1,1	10,5	10,6	8,9
2013	100,32	3,6	101,69	1,1	92,27	5,9	102,89	-9,8	102,89	-9,8	10,9	11,1	10,2
2014	101,43	1,06	103,77	2,05	94,22	2,93	104,76	1,80	104,76	1,80	10,2	11,6	9,7
2015	103,15	1,62	105,64	1,69	93,28	0,38	106,97	1,89	106,97	1,89	9,43	10,87	9,08
2015/1	103,77	1,7	104,24	1,6	85,27	0,0	98,91	2,3	98,91	2,3	10,1	11,6	9,8
4	102,09	1,1	105,05	1,1	94,23	0,3	104,40	1,4	104,40	1,4	9,7	11,2	9,4
5	103,15	2,0	106,96	2,4	96,19	1,1	106,30	2,2	106,30	2,2	9,5	10,9	9,2
6	105,6	1,7	110,41	1,7	99,30	-0,4	105,59	1,2	105,59	1,2	9,3	10,6	9,1
II	103,61	1,6	107,47	1,7	96,57	0,3	105,43	1,6	105,43	1,6	9,5	10,9	9,2
7	103,83	1,8	107,49	1,5	96,12	1,1	108,9	2,1	108,9	2,1	9,0	10,4	8,8
8	88,97	2,5	90,73	2,5	84,21	-0,2	104,48	0,9	104,48	0,9	8,9	10,3	8,6
9	107,02	1,8	112,03	2,1	101,14	0,6	104,37	1,9	104,37	1,9	9,0	10,4	8,3
III	99,94	2,0	103,42	2,0	93,82	0,6	105,92	1,7	105,92	1,7	9,0	10,4	8,6
10	109,78	2,8	113,33	2,7	105,79	1,2	109,7	2,7	109,7	2,7	9,1	10,6	8,4
11	108,86	2,1	111,56	2,3			110,18	2,1	110,18	2,1	9,1	10,6	8,3
12	99,18	0,4	99,5	1,3			133,64	2,1	133,64	2,1	9,1	10,5	8,6
IV	105,94	1,8	108,13	2,1			117,94	2,3	117,94	2,3	9,1	10,6	8,4
2016/1	101,46	3,3	100,86	4,1			101,23	2,1	101,23	2,1	9,2	10,7	9,1
2	102,42	1,0	103,77	2,0			94,81	1,8	94,81	1,8	9,3	10,8	8,9
3	112,07	0,3	114,50	0,3			105,11	0,7	105,11	0,7	9,1	10,6	8,5
I	105,32	1,5	106,38	2,1			100,38	1,5	100,38	1,5	9,2	10,7	8,8
4	105,2	2,5	108,3	2,6			106,5	0,8	106,5	0,8	8,7	10,2	8,1
5	104,5	0,8	108,4	0,9			108,6	1,3	108,6	1,3	8,6	10,0	7,8
6	107,6	0,6	112,7	0,8			108,3	1,2	108,3	1,2	8,4	9,9	7,6
II	105,8	1,3	109,8	1,4			107,8	1,1	107,8	1,1	8,6	10,0	7,8
7	104,7	0,0	108,5	0,3			109,4	2,0	109,4	2,0	8,3	9,6	7,5
8	91,6	1,9	93,7	2,1			109,4	1,5	109,4	1,5	8,2	9,6	7,4

Leto	Naročila, pričakovanja in poslovni optimizem v EU									
	Poslovna klima EU28		Naročila, predelovalna dejavnost EU28		Naročila, gradbeništvo EU28		Trgovina na drobno pričakovanja EU28		Poslovni optimizem EU28	
	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	indeks naročil	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	EU 27	Slovenija
2010	0,45	2,92	-24,36	28,65	-43,25	2,08	6,02	19,12	-5,13	21,40
2011	0,60	0,16	-11,68	12,70	40,31	4,12	-0,64	-6,85	-2,33	2,62
2012	-0,70	-1,30	-24,07	-12,39	-41,17	-0,86	-5,45	-4,81	-10,70	-8,37
2013	-0,44	-0,20	-22,78	1,30	-39,82	1,35	-0,70	4,76	-7,63	3,08
2014	0,24	0,68	-14,41	8,31	-35,16	4,43	9,15	9,78	-3,58	4,02
2015	0,3	0,0	-12,1	2,0	-29,6	5,1	14,4	4,8	-2,9	0,6
2015/1	0,2	-0,2	-13,5	1,3	-34,2	4,8	9,8	1,4	-1,6	-0,4
4	0,3	0,0	-9,8	1,5	-28,8	6,7	16,4	-1,9	-0,1	-0,9
5	0,3	-0,1	-10,7	1,6	-30,4	5,8	22,0	6,7	-0,8	-0,2
6	0,1	-0,1	-10,7	1,4	-28,3	7,3	13,9	4,2	-2,6	0,2
II	0,2	-0,1	-10,4	1,5	-29,2	6,6	17,4	3,0	-1,2	-0,3
7	0,4	0,2	-11,0	1,7	-26,1	5,3	7,9	-0,5	-3,4	0,9
8	0,2	0,0	-9,4	2,1	-25,3	5,7	15,9	6,1	-2,5	0,7
9	0,3	0,3	-12,0	3,9	-27,1	2,3	21	16,0	-2,0	2,5
III	0,3	0,2	-10,8	2,6	-26,2	4,4	14,9	7,2	-2,6	1,4
10	0,4	0,3	-14,4	3,5	-29,0	3,3	20,3	14,0	-4,9	2,6
11	0,4	0,2	-15,0	0,2	-29,7	5,0	14,2	5,3	-7,5	0,2
12	0,4	0,3	-12,0	3,9	-29,2	5,1	12,2	4,4	-6,2	2,0
IV	0,4	0,3	-13,8	2,5	-29,3	4,5	15,6	7,9	-6,2	1,6
2016/1	0,3	0,1	-13,1	2,2	-30,1	5,2	7,2	1,0	-2,9	1,1
2	0,1	0,0	-14,4	-0,7	-28,9	4,5	11,1	3,5	-1,7	-0,8
3	0,1	-0,1	-13,2	-1,6	-30,8	3,0	15,1	-0,4	-0,6	-0,8
I	0,2	0,0	-13,6	0,0	-29,9	4,2	11,1	1,4	-0,7	-0,2
4	0,1	-0,2	-11,6	-1,8	-27,1	1,6	14,5	-1,9	-0,7	-0,6
5	0,3	0,0	-11,2	-0,5	-22,4	8,0	14,2	-7,8	-1,5	-0,9
6	0,2	0,1	-9,3	1,4	-23,0	5,3	11,5	-2,4	-1,6	1,1
II	0,2	0,0	-10,7	-0,3	-24,2	5,0	13,4	4,0	-1,3	-0,1
7	0,4	0,0	-7,9	3,1	-20,2	5,9	5,1	-2,8	-3,3	-0,1
8	0,0	-0,2	-12,1	-2,4	-23,0	2,4	7,7	-7,7	-3,5	-0,9
9	0,4	0,1	-10,4	1,8	-17,0	9,7	11,4	-9,1	-1,3	0,7
III	0,3	0,0	-10,1	0,8	-20,1	6,0	8,1	-6,5	-2,7	-0,1

Leto	Naročila, pričakovanja in poslovni optimizem v Sloveniji											
	Gospodarska klima			Naročila, predelovalna dejavnost			Naročila, gradbeništvo			Trgovina na drobno pričakovanja		
	ocena stanja	medletna sprememba		ocena stanja	medletna sprememba	indeks naročil	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	
2010	-8,8	12,9		-24,6	37,1	-68,8	-7,1	24,9	24,8	-0,9	22,0	
2011	-6,7	2,0		-15,5	7,0	-59,3	9,7	24,7	-1,8	-0,3	-0,1	
2012	-16,7	-10,0		-32,4	-16,9	-52,7	6,6	20,0	-4,7	-10,9	-10,6	
2013	-13,4	3,3		-26,5	5,8	-32,5	20,2	24,0	4,0	-5,3	5,5	
2014	-2,7	11,25		-9,89	16,68	-15,08	17,47	30,49	6,48	2,05	7,42	
2015	5,12	7,28		-1,25	8,64	-22,05	-6,98	37,68	7,19	5,85	3,80	
2015/I	4,5	12,2		-11,8	7,9	-31,3	0,4	38,6	7,2	8,4	6,5	
4	6,8	10,8		6,9	22,0	-30,5	-7,7	44,4	5,7	9,2	3,9	
5	8,2	5,2		2,5	9,6	-17,4	-9,4	58,3	21,8	9,2	3,0	
6	5,4	4,4		-1,9	1,3	-17,7	-11,0	33,9	4,1	4,0	-0,9	
II	6,8	6,8		2,5	11,0	-21,9	-9,4	45,5	10,5	7,5	2,0	
7	4,2	2,2		7,3	5,7	-13,8	-9,7	33,0	-1,5	3,7	-0,3	
8	8,0	8,0		-0,8	3,8	-11,1	-3,5	14,6	5,9	9,1	5,5	
9	6,9	5,9		-4,0	6,5	-24,8	-19,9	47,6	16,9	6,3	3,0	
III	6,4	5,4		0,8	5,3	-16,6	-11,0	31,7	7,1	6,4	2,7	
10	5,3	4,3		9,4	8,6	-17,2	-12,2	34,2	5,5	5,7	4,5	
11	1,4	4,4		1,9	9,3	-14,2	-3,9	40,6	9,7	-1,0	3,6	
12	1,6	5,6		-1,0	13,1	-24,0	-7,7	29,8	-3,5	-1,1	3,8	
IV	2,8	4,8		3,4	10,3	-18,5	-7,9	34,9	3,9	1,2	4,0	
2016/I	2,6	0,4		-10,7	8,0	-34,2	-7,0	27,0	2,6	4,0	-0,5	
2	4,1	-0,6		-5,7	8,9	-39,6	-7,8	42,5	5,7	8,1	-0,2	
3	5,2	-1,5		2,1	4,1	-48,9	-14,0	54,0	-0,6	8,7	-3,6	
I	4,0	-0,6		-4,8	7,0	-40,9	-9,6	41,2	2,6	6,9	-1,4	
4	7,7	0,9		7,1	0,2	-33,4	-2,9	20,8	-23,6	12,4	3,2	
5	6,1	-2,1		1,2	-1,3	-23,9	-6,5	47,6	-10,7	8	-1,2	
6	5,1	-0,3		1,5	3,4	-22,7	-5,0	42,5	8,6	4,1	0,1	
II	6,3	-0,5		3,3	0,8	-26,7	-4,8	37,0	-8,6	8,2	0,7	
7	6,1	1,9		7,9	0,6	-12,8	1,0	42,6	9,6	3,2	-0,5	
8	7,3	-0,7		-8,6	-7,8	-16,2	-5,1	29,4	14,8	7,8	-1,3	
9	7,7	0,8		-3,0	1,0	-2,0	22,8	58,9	11,3	6,3	0,0	
III	7,0	0,7		-1,2	-2,1	-10,3	6,2	43,6	11,9	5,8	-0,6	

Leto	Skupno			Rudarstvo			Predelovalna industrija			Oskrba (el., plin, voda)		
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast
2010	115,3	7,1	0,78	127,5	12,1	1,00	115,3	7,6	0,84	107,8	0,3	-0,06
2011	104,4	-9,5	-0,4	118,7	-7,7	-0,73	105,1	2,7	-0,45	89,1	4,6	0,09
2012	104,1	0,0	-0,15	110,7	-6,6	-0,86	103,6	-1,0	-0,19	98,7	10,0	0,69
2013	99,6	-4,3	0,31	88,2	-10,4	0,82	97,6	-5,8	0,35	120,1	21,6	0,26
2014	101,5	2,1	0,48	83,4	-0,09	-2,26	101,4	4,2	0,53	103,3	-13,9	-1,09
2015	106,3	5,0	0,38	85,3	8,66	2,23	106,8	5,6	0,46	103,9	0,63	-0,54
2015/I	106,1	7,3		74,9	0,3		106,0	7,6		111,3	5,8	
4	103,3	0,8	-0,34	86,4	-36,3	5,21	103,7	1,6	-0,47	101,3	2,1	0,74
5	107,1	6,0	0,05	92,5	-0,2	7,15	107,7	6,7	-0,27	102,3	0,6	0,94
6	114,2	8,2	1,22	88,7	7,1	6,05	116,1	8,8	1,29	98,8	4,7	0,54
II	108,2	5,0		89,2	-14,0		109,2	5,7		100,8	2,4	
7	109,4	2,6	0,59	85,7	12,3	0,82	109,9	3,1	0,39	106,8	-3,0	0,74
8	90,2	8,4	0,01	76,8	10,0	-2,02	89,2	9,0	0,02	100	1,8	-0,65
9	115	6,1	0,74	74,5	-20,6	-3,31	117,1	7,2	0,83	100,4	-0,1	-0,66
III	104,9	5,5		79,0	-1,2		105,4	6,3		102,4	-0,5	
10	114,3	3,5	-0,11	83,8	-10,4	-3,82	115,4	4,0	-0,06	107,4	2,6	-0,84
11	113,4	8,4	0,46	98,1	27,9	0,98	114	8,6	0,67	107,9	3,6	-0,88
12	99,4	3,2	0,23	94,7	78,7	5,39	97,9	2,6	0,53	112,6	0,7	-1,96
IV	109,0	5,1		92,2	23,9		109,1	5,1		109,3	2,2	
2016/1	103	3,3	-0,22	79,9	9,5	1,95	103,2	4,2	-0,15	103,1	-5,8	-1,42
2	111,4	8,2	1,22	75,3	7,0	1,8	112,6	9,9	1,7	105,1	-6,0	-0,36
3	119,3	3,1	0,69	88,9	9,3	5,15	121,4	4,2	0,84	103,6	-8,1	-0,85
I	111,2	4,8		81,4	8,6		112,4	6,0		103,9	-6,6	
4	111,5	7,8	0,21	79	-8,1	-5,34	113,8	9,7	0,47	93,8	-7,4	-0,52
5	116,8	9,0	1,23	86,6	-5,9	-0,56	119,3	10,7	1,17	97,1	-5,1	0,07
6	121,8	6,5	1,46	80,8	-8,6	-0,63	125,5	7,9	1,47	93,6	-5,3	0,24
II	116,7	7,7		82,1	-7,5		119,5	9,4		94,8	-5,9	
7	112,1	2,5	-0,52	64,5	-24,1	-5,46	114,4	4,1	-0,53	98,1	-8,1	-1,18

Leto	Gradbeništvo in turizem											
	Gradbeništvo			Nočitve domačih gostov			Nočitve tujih gostov			Skupaj nočitve		
	tisoč ur	letni porast	mesečna rast	v 1000	letni porast	mesečna rast	v 1000	letni porast	mesečna rast	v 1000	letni porast	mesečna rast
2010	36901	-12,0	-1,01	3848	-4,2	-0,35	4923	0,7	0,03	8772	-1,5	-0,13
2011	31765	-13,9	-0,91	3867	0,5	0,21	5373	9,1	0,67	9240	5,3	0,47
2012	28965	-8,8	-1,07	3679	-4,9	-0,58	5678	5,7	0,70	9355	1,2	0,16
2013	27521	-5,0	0,04	3554	-3,4	-0,06	5833	2,7	0,02	9387	0,3	0,01
2014	27835	1,1	0,21	3430	-2,7	-0,15	5914	2,4	0,13	9344	0,3	-0,02
2015	28120	0,98	0,00	3646	5,94	0,39	6370	7,05	0,36	10016	6,56	0,37
2015/I	5822	2,2		816	6,8		876	6,9		1692	6,8	
4	2318	1,4	0,26	239	10,5	1,28	401	3,7	0,79	640	6,1	1,00
5	2371	-2,1	-1,07	249	-2,9	-0,20	535	14,2	1,52	784	8,1	1,06
6	2608	4,5	1,34	338	7,4	0,28	636	6,3	1,63	975	6,7	1,29
II	7297	1,3		827	4,9		1572	8,2		2399	7,0	
7	2753	2,1	0,57	486	8,3	-0,34	1043	12,1	0,75	1530	10,9	0,59
8	2483	1,0	-0,81	532	10,2	-0,7	1258	8,1	0,92	1790	8,7	0,61
9	2654	0,8	0,84	262	6,4	-1,02	634	7,3	-0,61	895	7,0	-0,56
III	7891	1,3		1279	8,7		2935	9,3		4215	9,1	
10	2386	-3,4	-0,73	273	0,9	1,03	406	1,2	-0,85	679	1,1	-0,06
11	2472	2,7	-0,45	218	5,0	0,02	256	-3,0	-3,02	474	0,6	-1,82
12	2253	-0,7	0,42	233	5,1	-0,36	324	11,7	2,65	557	8,8	1,11
IV	7111	-0,5		725	3,4		986	3,2		1711	3,3	
2016/I	1557	-6,5	-2,15	236	6,8	1,87	362	11,0	1,14	597	9,3	1,23
2	1857	1,2	-0,17	341	2,7	1,13	288	12,5	3,49	629	7,0	1,82
3	2325	0,2	0,83	250	-5,0	-1,63	379	28,8	4,15	628	12,8	1,32
I	5739	-1,4		826	1,3		1029	17,4		1855	9,6	
4	2214	-4,5	-0,70	259	8,5	2,07	378	-5,7	-1,65	638	-0,4	-0,27
5	2406	1,5	-0,25	248	-0,5	-1,69	556	3,9	0,59	803	2,5	-0,06
6	2529	-3,0	0,60	328	-3,1	-0,86	651	2,3	-0,43	979	0,4	-0,40
II	7149	-2,0		835	1,0		1585	0,8		2420	0,9	
7	2479	-10,0	-1,56	497	2,3	0,01	1157	10,9	1,27	1654	8,1	1,19

Leto	Letalski				Promet				Železniški				Luški			
	PKM mio.	letni porast	mesečna rast	tkm	letni porast	mesečna rast	tkm mio.	letni porast	mesečna rast	tisoč ton	letni porast	mesečna rast	tisoč ton	letni porast	mesečna rast	
2009	1194	-11,5	-1,16	14762	-9,2	-0,78	2668	-24,2	-0,85	13356	-19,3	-0,85	13356	-19,3	-1,70	
2010	1224	2,5	0,19	15931	7,7	-0,36	3421	28,2	-1,42	14591	9,2	-1,42	14591	9,2	0,66	
2011	1219	0,2	-0,90	16440	3,2	0,54	3752	9,7	0,08	16201	14,0	0,08	16201	14,0	1,20	
2012	1055	-13,5	-0,48	15888	-3,4	-0,69	3740	-7,5	0,02	16907	4,4	0,02	16907	4,4	0,11	
2013	1061	0,56	0,30	15915	1,6	0,39	3799	9,5	-0,01	17185	1,6	-0,01	17185	1,6	0,39	
2014	1178	12,1	1,6	16273	2,4	0,85	4110	8,6	-0,2	18013	4,6	-0,2	18013	4,6	0,6	
2015	1331	12,7	0,8	17921	10,4	0,1	4175	1,6	0,0	19944	13,3	0,0	19944	13,3	0,4	
2015/I	195	6,9		4362	17,8		1026	3,1		4857	5,6		4857	5,6		
4	100	16,8	0,94	1575	13,1	0,58	353	1,7	-0,08	2027	84,8	-0,08	2027	84,8	8,14	
5	118	22,1	1,57	1555	13,1	0,48	349	1,7	0,12	1778	15,7	0,12	1778	15,7	0,87	
6	146	22,0	1,79	1584	13,1	0,39	355	1,7	0,28	1676	8,9	0,28	1676	8,9	-0,81	
II	364	20,6		4714	13,1		1057	1,7		5481	31,4		5481	31,4		
7	167	18,9	-0,53	1524	8,4	0,19	349	0,3	-0,91	1530	-9,6	-0,91	1530	-9,6	-3,37	
8	176	10,1	-0,06	1235	8,4	0,09	283	0,3	-0,72	1569	25,8	-0,72	1569	25,8	0,87	
9	136	5,7	-0,16	1528	8,4	-0,06	350	0,3	-0,56	1636	14,2	-0,56	1636	14,2	-1,53	
III	479	11,6		4288	8,4		982	0,3		4735	8,3		4735	8,3		
10	108,0	-1,7	0,22	1618	2,5	-0,05	394	1,2	0,33	1484	-17,1	0,33	1484	-17,1	-4,11	
11	96,7	15,5	3,16	1594	2,5	-0,07	388	1,2	0,56	1772	10,8	0,56	1772	10,8	0,84	
12	88,4	23,5	4,22	1346	2,5	-0,04	328	1,2	0,85	1615	9,1	0,85	1615	9,1	-0,32	
IV	293	10,5		4558	2,5		1110	1,2		4871	0,0		4871	0,0		
2016/1	81,2	24,7	3,01	1374	1,9	-0,23	324	2,1	0,59	1962	8,8	0,59	1962	8,8	2,88	
2	81,6	42,7	4,59	1471	1,9	-0,17	347	2,1	0,56	2063	42,6	0,56	2063	42,6	5,03	
3	97,5	34,3	3,84	1599	1,9	-0,10	377	2,1	0,54	1438	-10,5	0,54	1438	-10,5	-2,73	
I	260	33,6		4445	1,9		1048	2,1		5463	12,5		5463	12,5		
4	107,0	7,4	-0,27	1596	1,3	0,10	350	-0,8	-0,22	1619	-20,1	-0,22	1619	-20,1	1,98	
5	123,6	5,0	-0,63	1576	1,3	0,31	346	-0,8	-0,19	2222	25,0	-0,19	2222	25,0	4,93	
6	148,1	1,2	-1,76	1605	1,3	0,51	352	-0,8	-0,14	1616	-3,6	-0,14	1616	-3,6	-2,01	
II	379	4,1		4776	1,3		1049	-0,8		5457	-0,4		5457	-0,4		
7	182,4	9,4	-1,42							1597	5,3		1597	5,3	-3,52	

Leto	Zaposlene osebe						Zaposlenost				Skupaj	
	v podjetjih in organizacijah	letni porast	pri samoz. osebah	letni porast	podjetniki in poklici	letni porast	število	letni porast	aktivno prebivalstvo	letni porast		
2010	685733	-2,0	61461	-9,5	59824	2,2	100504	16,4	935543	-1,0		
2011	671812	-2,0	57238	-7,0	61258	2,0	110692	10,0	934658	0,0		
2012	662552	-1,4	54491	-4,8	60823	-0,7	110183	-0,5	920184	-1,5		
2013	647584	-2,2	51139	-6,1	61395	0,9	119827	8,8	913423	-0,7		
2014	652557	0,8	50482	-1,3	64351	4,8	120109	0,2	917901	0,5		
2015	662315	1,49	50760	0,58	66845	3,88	112725	-6,16	917362	-0,05		
2014/10	658616	1,4	52274	0,5	65389	4,6	115901	-2,4	922325	0,6		
11	658996	1,4	52183	1,0	65538	4,0	115411	-3,3	922188	0,5		
12	654023	1,4	50387	1,7	65421	3,4	119458	-3,7	919416	0,4		
2015/1	651838	1,4	49117	1,4	65694	4,0	124279	-4,3	918533	0,8		
2	654339	1,5	49255	2,3	66015	4,2	122552	-5,6	919908	0,8		
3	657569	1,5	50620	3,1	66414	4,3	118099	-6,8	920565	0,7		
4	659579	1,3	51350	3,1	66726	4,4	114923	-7,0	917886	-0,3		
5	661307	1,2	51441	2,0	66883	4,3	112385	-6,1	917298	-0,3		
6	663525	1,4	51393	0,9	66946	4,3	110245	-6,1	917310	-0,2		
7	663022	1,4	51304	0,5	66890	4,2	109557	-5,7	915036	-0,3		
8	663311	1,5	51325	0,1	66957	4,0	107935	-6,0	913580	-0,3		
9	667353	1,7	51442	-0,5	67207	3,7	104758	-6,9	914828	-0,4		
10	669715	1,7	51437	-1,6	67548	3,3	107488	-7,3	917894	-0,5		
11	670937	1,8	51206	-1,9	67570	3,1	107412	-6,9	918794	-0,4		
12	665293	1,7	49237	-2,3	67290	2,9	113076	-5,3	916720	-0,3		
2016/1	663162	1,7	48151	-2,0	67776	3,2	118165	-4,9	916162	-0,3		
2	666695	1,9	48335	-1,9	67995	3,0	116039	-5,3	917958	-0,2		
3	672648	2,3	49570	-2,1	68150	2,6	110226	-6,7	919421	-0,1		
4	676566	2,6	50402	-1,8	68371	2,5	105453	-8,2	919339	0,2		
5	679928	2,8	50707	-1,4	68506	2,4	102289	-9,0	919933	0,3		
6	682194	2,8	50847	-1,1	68541	2,4	99795	-9,5	919813	0,3		
7	681358	2,8	50849	-0,9	68584	2,5	99117	-9,5	916933	0,2		
8							97895	-9,3				
9							95125	-9,2				

Leto	Živiljske potreščine				Osnovna inflacija				Blago				Storitve		Goriva	
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	indeks	letni porast	indeks	letni porast	indeks	letni porast	indeks	letni porast
2010	94,38	1,98	0,14	95,00	0,20	0,00	94,50	2,57	94,19	0,70	90,53	13,08			90,53	13,08
2011	96,09	1,81	0,16	95,75	0,79	0,15	97,14	2,79	93,85	-0,35	98,16	8,47			98,16	8,47
2012	98,58	2,60	0,24	97,35	1,67	0,12	100,10	3,05	95,32	1,57	106,37	8,38			106,37	8,38
2013	100,32	1,77	0,07	98,85	1,55	0,12	101,61	1,51	97,53	2,32	108,72	2,23			108,72	2,23
2014	100,52	0,20	-0,02	99,70	0,83	0,03	101,18	-0,42	99,10	1,62	107,19	-1,39			107,19	-1,39
2015	100,00	-0,52	-0,05	100,00	0,30	0,01	100,00	-1,17	100,00	0,91	100,00	-6,71			100,00	-6,71
2015/1	99,37	-0,4	-	99,44	0,7	-	99,21	-1,4	99,69	1,8	100,03	-6,6			100,03	-6,6
4	100,11	-0,7	-0,11	100,00	0,2	-0,07	100,61	-1,3	99,04	0,6	100,62	-6,3			100,62	-6,3
5	100,88	-0,5	0,00	100,17	-0,2	-0,06	101,68	-0,9	99,17	0,3	102,55	-5,0			102,55	-5,0
6	100,81	-0,7	0,01	100,27	-0,3	-0,06	101,33	-1,0	99,69	-0,2	102,59	-5,5			102,59	-5,5
II	100,60	-0,6	-	100,15	-0,1	-	101,21	-1,0	99,30	0,2	101,92	-5,6			101,92	-5,6
7	99,98	-0,4	0,06	99,67	0,3	0,07	99,32	-0,8	101,39	0,3	101,71	-6,5			101,71	-6,5
8	100,11	-0,3	-0,09	99,99	0,3	0,08	99,22	-0,7	102,00	0,5	100,92	-6,1			100,92	-6,1
9	100,03	-0,6	-0,15	100,25	0,3	-0,08	99,89	-1,2	100,32	0,6	98,57	-7,9			98,57	-7,9
III	100,04	-0,5	-	99,97	0,3	-	99,48	-0,9	101,24	0,5	100,40	-6,8			100,40	-6,8
10	100,06	-0,8	-0,14	100,33	0,1	-0,07	100,17	-1,5	99,82	0,6	98,31	-8,2			98,31	-8,2
11	100,19	-0,5	-0,11	100,69	0,4	0,08	100,37	-1,6	99,80	2,0	97,59	-8,4			97,59	-8,4
12	99,75	-0,5	0,12	100,31	0,3	0,06	99,76	-1,0	99,71	0,7	97,04	-6,7			97,04	-6,7
IV	100,00	-0,6	-	100,44	0,3	-	100,10	-1,4	99,78	1,1	97,65	-7,8			97,65	-7,8
2016/1	98,38	-0,5	-0,12	99,14	0,0	-0,08	97,76	-0,9	99,72	0,3	94,20	-5,4			94,20	-5,4
2	98,42	-0,7	-0,23	99,44	0,2	0,08	97,65	-1,1	100,09	0,1	92,59	-6,9			92,59	-6,9
3	99,15	-0,9	-0,11	100,24	0,2	0,06	98,64	-1,5	100,24	0,6	92,91	-8,0			92,91	-8,0
I	98,65	-0,7	-	99,61	0,2	-	98,02	-1,2	100,02	0,3	93,23	-6,8			93,23	-6,8
4	99,54	-0,6	0,01	100,40	0,4	0,08	99,29	-1,3	100,06	1,0	93,99	-6,6			93,99	-6,6
5	100,48	-0,4	-0,06	100,96	0,8	0,03	100,21	-1,4	101,07	1,9	95,41	-7,0			95,41	-7,0
6	101,06	0,2	0,01	101,40	1,1	0,01	100,53	-0,8	102,20	2,5	96,85	-5,6			96,85	-5,6
II	100,36	-0,2	-	100,92	0,8	-	100,01	-1,2	101,11	1,8	95,42	-6,4			95,42	-6,4
7	100,19	0,2	0,21	100,45	0,8	0,05	98,46	-0,9	103,91	2,5	96,63	-5,0			96,63	-5,0
8	100,15	0,0	0,15	100,73	0,7		98,28	-0,9	104,17	2,1	95,00	-5,9			95,00	-5,9
9	100,23	0,2					99,30	-0,6	102,22	1,9	96,22	-2,4			96,22	-2,4

Harmonizirani indeksi cen v Sloveniji (podatki Eurostata) $\pi 2015=100$											
Leto	skupaj		Blago		storitve		osnovna inflacija		energija		
	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	
2010	93,85	2,10	94,07	2,60	93,75	1,16	95,00	0,16	91,10	14,01	
2011	95,81	2,09	97,02	3,13	93,79	0,04	95,75	0,79	99,10	8,84	
2012	98,50	2,81	100,38	3,47	95,24	1,55	97,35	1,67	107,98	8,96	
2013	100,39	1,93	102,13	1,76	97,37	2,24	98,85	1,55	109,93	1,86	
2014	100,76	0,37	101,71	-0,42	99,12	1,79	99,70	0,86	108,40	-1,37	
2015	100,00	-0,75	100,00	-1,68	100,00	0,90	100,00	0,30	100,00	-7,76	
2014/10	101,08	0,07	102,08	-0,63	99,34	1,33	100,18	0,20	108,17	-0,86	
11	100,96	0,08	102,31	-0,47	98,61	1,07	100,25	0,25	107,66	-0,70	
12	100,27	-0,07	100,92	-1,32	99,15	2,22	99,98	0,84	104,68	-4,28	
2015/01	99,08	-0,70	98,90	-2,02	99,38	1,66	99,10	0,80	99,64	-8,27	
02	99,24	-0,51	98,91	-1,90	99,80	1,95	99,22	0,73	99,57	-7,83	
03	100,10	-0,39	100,33	-1,48	99,72	1,59	100,00	0,56	101,27	-6,47	
04	100,20	-0,74	100,63	-1,65	99,47	0,91	100,00	0,23	100,83	-7,25	
05	100,88	-0,79	101,64	-1,44	99,56	0,38	100,17	-0,18	103,11	-5,84	
06	100,81	-0,92	101,41	-1,47	99,78	0,04	100,27	-0,26	103,11	-6,26	
07	100,07	-0,67	99,61	-1,30	100,85	0,42	99,67	0,25	102,19	-7,39	
08	100,08	-0,59	99,36	-1,23	101,31	0,51	99,99	0,27	100,90	-7,21	
09	99,95	-1,00	99,81	-1,83	100,19	0,44	100,25	0,28	98,12	-9,24	
10	99,91	-1,16	99,93	-2,11	99,89	0,55	100,33	0,15	97,79	-9,60	
11	100,02	-0,93	100,01	-2,25	100,05	1,46	100,69	0,44	97,04	-9,86	
12	99,66	-0,61	99,46	-1,45	100,01	0,87	100,31	0,33	96,42	-7,89	
2016/01	98,32	-0,77	97,34	-1,58	100,03	0,65	99,14	0,04	93,24	-6,42	
02	98,36	-0,87	97,17	-1,18	100,43	0,63	99,44	0,22	91,59	-8,02	
03	99,54	-0,95	98,30	-2,03	100,63	0,91	100,24	0,24	92,00	-9,16	
04	99,94	-0,70	98,89	-1,70	100,54	1,07	100,40	0,40	93,36	-7,40	
05	100,33	-0,55	99,71	-1,90	101,40	0,95	100,96	0,69	94,96	-7,90	
06	100,87	0,05	100,13	-1,27	102,15	2,37	101,40	1,12	96,61	-6,31	
07	99,96	-0,11	98,12	-1,50	103,16	2,29	100,45	0,78	96,29	-5,78	
08	99,89	-0,07	97,90	-1,47	103,35	2,01	100,73	0,74	94,29	-6,56	

Harmonizirani indeksi cen v evro območju, $\pi 2015=100$											
leto	skupaj		Blago		storitve		osnovna inflacija		energija		
	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	
2010	93,28	1,62	93,64	1,80	92,90	1,39	93,80	0,94	90,28	7,37	
2011	95,81	2,71	96,77	3,35	94,62	1,85	95,40	1,70	101,03	11,92	
2012	98,21	2,50	99,69	3,02	96,29	1,77	97,14	1,83	108,74	7,65	
2013	99,54	1,35	101,00	1,31	97,65	1,41	98,42	1,32	109,43	0,66	
2014	99,97	0,43	100,83	-0,16	98,85	1,23	99,25	0,84	107,35	-1,90	
2015	100,00	0,03	100,00	-0,83	100,00	1,16	100,00	0,75	100,00	-6,84	
2015/01	98,40	-0,60	98,10	-1,84	98,78	1,03	98,39	0,55	98,62	-9,25	
02	99,03	-0,27	98,71	-1,38	99,44	1,19	98,86	0,64	100,17	-7,88	
03	100,15	-0,08	100,68	-0,91	99,46	1,02	99,97	0,58	101,91	-5,95	
04	100,39	0,01	101,06	-0,70	99,53	0,95	100,19	0,61	102,01	-5,78	
05	100,61	0,34	101,29	-0,40	99,74	1,33	100,30	0,81	102,96	-4,84	
06	100,60	0,22	101,10	-0,43	99,96	1,09	100,31	0,72	102,86	-5,15	
07	99,96	0,24	99,14	-0,53	101,02	1,22	99,78	0,85	102,14	-5,59	
08	99,97	0,13	98,92	-0,73	101,33	1,24	100,05	0,86	99,89	-7,16	
09	100,19	-0,09	100,14	-1,10	100,26	1,24	100,44	0,79	98,20	-8,86	
10	100,34	0,12	100,47	-0,82	100,16	1,35	100,60	0,94	97,68	-8,53	
11	100,19	0,15	100,48	-0,60	99,81	1,16	100,43	0,85	97,67	-7,27	
12	100,17	0,23	99,92	-0,46	100,50	1,13	100,68	0,82	95,90	-5,84	
2016M01	98,72	0,33	97,78	-0,33	99,92	1,15	99,29	0,91	93,31	-5,38	
02	98,88	-0,19	97,73	-1,00	100,43	1,00	99,61	0,75	92,07	-8,03	
03	100,10	-0,01	99,54	-1,14	100,82	1,36	100,87	0,90	93,03	-8,72	
04	100,14	-0,25	99,94	-1,64	100,41	0,88	100,88	0,69	93,10	-8,82	
05	100,49	-0,12	100,33	-0,95	100,74	1,01	101,06	0,75	94,64	-8,10	
06	100,68	0,08	100,37	-0,73	101,08	1,12	101,06	0,74	96,25	-6,48	
07	101,12	1,16	98,50	-0,65	102,19	1,15	100,55	0,77	95,29	-6,71	
08	100,21	0,23	98,45	-0,48	102,43	1,06	100,78	0,73	94,29	-5,61	
09	100,61	0,42			101,45	1,19			95,23	-3,01	

Leto	Industrijske cene											
	Skupaj			Oprema			Repromaterial			Živiljske potrebsčine		
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast
2010	115,90	2,0	0,17	102,58	-0,4	-0,03	120,07	2,9	0,25	111,36	1,0	0,08
2011	120,28	3,78	0,24	103,19	0,59	0,05	126,30	5,20	0,29	114,12	2,5	0,19
2012	121,50	1,01	0,10	104,14	0,93	0,04	127,30	0,79	0,08	115,71	1,40	0,16
2013	121,86	0,30	-0,04	103,96	-0,17	0,01	127,33	0,03	-0,09	116,80	0,94	0,01
2014	120,55	-1,07	-0,08	103,65	-0,30	-0,02	125,01	-1,82	-0,14	116,31	-0,41	-0,10
2015	119,93	-0,52	-0,13	103,72	0,07	-0,05	123,83	-0,94	-0,13	116,07	-0,21	-0,02
2015/1	120,31	-0,3	-	103,92	0,5	-	124,49	-0,6	-	116,14	-0,5	-
4	120,24	0,0	-0,15	103,87	0,7	0,02	124,01	-0,4	-0,25	116,62	0,2	0,23
5	120,34	0,1	-0,22	103,79	0,5	-0,07	124,22	-0,2	-0,19	116,63	0,3	0,18
6	120,31	-0,2	-0,23	103,75	0,4	-0,03	124,34	-0,3	-0,19	116,39	-0,3	-0,04
II	120,30	0,0	-	103,81	0,5	-	124,19	-0,3	-	116,55	0,1	-
7	120,30	-0,2	-0,23	103,86	0,0	-0,06	124,06	-0,6	-0,17	116,70	0,3	0,15
8	120,06	-0,4	-0,19	103,69	-0,2	-0,05	123,96	-0,8	-0,14	116,31	0,2	-0,05
9	119,54	-0,9	-0,15	103,53	-0,5	-0,05	123,51	-1,5	-0,11	115,55	-0,3	-0,08
III	119,97	-0,5	-	103,69	-0,2	-	123,84	-1,0	-	116,19	0,0	-
10	119,51	-0,9	-0,11	103,53	-0,4	-0,05	123,31	-1,6	-0,26	115,72	-0,2	-0,13
11	119,00	-1,3	-0,25	103,46	-0,5	-0,25	122,59	-2,0	-0,24	115,36	-0,6	-0,31
12	118,88	-1,4	-0,14	103,43	-0,7	-0,26	122,51	-2,2	-0,08	115,17	-0,6	-0,32
IV	119,13	-1,2	-	103,47	-0,5	-	122,80	-1,9	-	115,42	-0,5	-
2016/1	118,79	-1,5	-0,11	103,45	-0,6	-0,24	122,33	-2,2	-0,28	115,14	-1,0	-0,23
2	118,33	-1,4	-0,16	103,43	-0,4	-0,11	121,48	-2,2	-0,29	114,93	-0,7	-0,25
3	117,97	-1,9	-0,15	103,33	-0,5	-0,08	121,08	-2,6	-0,34	114,52	-1,7	-0,15
I	118,36	-1,6	-	103,40	-0,5	-	121,63	-2,3	-	114,86	-1,1	-
4	117,84	-2,0	-0,13	103,06	-0,8	-0,03	121,15	-2,3	-0,32	114,17	-2,1	-0,27
5	118,06	-1,9	-0,12	102,98	-0,8	-0,01	121,45	-2,2	-0,25	114,40	-1,9	-0,24
6	118,19	-1,8	-0,11	103,03	-0,7	0,02	121,76	-2,1	-0,03	114,27	-1,8	-0,28
II	118,03	-1,9	-	103,02	-0,8	-	121,45	-2,2	-	114,28	-1,9	-
7	118,20	-1,7	-0,18	103,05	-0,8	-0,07	121,67	-1,9	0,02	114,43	-1,9	-0,16

Leto	Skupaj bruto			Skupaj neto			Povprečne plače				Število plačanih ur				BTO plača za plačano uro		
	€	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	število	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast			
2010	1494,89	3,9	0,31	966,69	3,9	0,33	966,69	3,9	0,3	168	0,3	8,87	3,5	0,16			
2011	1524,56	2,0	0,09	987,34	2,2	0,10	987,34	2,2	-0,7	167	-0,7	9,08	2,3	0,02			
2012	1526,26	0,1	-0,09	991,47	0,4	-0,05	991,47	0,4	0,6	168	0,6	9,08	0,1	0,04			
2013	1523,14	-0,2	0,06	996,98	0,6	0,11	996,98	0,6	0,0	168	0,0	9,08	0,0	-0,04			
2014	1540,11	1,1	0,11	1005,34	0,8	0,07	1005,34	0,8	-0,02	168	-0,02	9,19	1,2	0,02			
2015	1551,65	0,7	0,08	1009,86	0,4	0,07	1009,86	0,4	-0,09	169	-0,09	9,30	1,2	0,13			
2015/I	1534,77	0,5	-	997,83	-0,1	-	997,83	-0,1	0,1	170	0,1	9,27	0,1	-			
4	1543,95	0,8	0,09	1005,52	0,4	0,04	1005,52	0,4	0,0	169	0,0	9,27	2,3	0,04			
5	1528,50	-0,2	-0,23	997,51	-0,3	-0,20	997,51	-0,3	-4,1	163	-4,1	9,29	2,9	-0,04			
6	1539,82	1,2	0,29	1003,74	0,8	0,24	1003,74	0,8	3,0	169	3,0	9,26	-0,4	-0,10			
II	1537,42	0,6	-	1002,26	0,3	-	1002,26	0,3	-0,4	167	-0,4	9,27	1,6	-			
7	1541,83	0,4	0,23	1005,06	0,2	0,22	1005,06	0,2	0,0	175	0,0	9,19	5,0	-0,15			
8	1524,44	0,5	-0,08	995,85	0,3	-0,01	995,85	0,3	-0,6	163	-0,6	9,21	-0,4	0,28			
9	1522,07	0,2	0,05	994,90	0,1	0,12	994,90	0,1	0,0	169	0,0	9,02	0,6	0,24			
III	1529,45	0,4	-	998,60	0,2	-	998,60	0,2	-0,2	169	-0,2	9,14	1,7	-			
10	1540,58	-0,2	-0,04	1004,34	-0,3	0,00	1004,34	-0,3	-3,4	169	-3,4	9,12	3,5	0,19			
11	1679,41	2,8	0,49	1082,34	2,7	0,58	1082,34	2,7	3,8	163	3,8	10,32	-0,6	0,13			
12	1594,93	1,8	0,41	1035,58	1,7	0,43	1035,58	1,7	0,0	175	0,0	9,09	1,6	0,09			
IV	1604,97	1,5	-	1040,75	1,4	-	1040,75	1,4	0,1	169	0,1	9,51	1,5	-			
2016/1	1559,79	1,4	0,11	1015,85	1,2	0,08	1015,85	1,2	-3,6	163	-3,6	9,85	8,1	2,44			
2	1574,22	3,8	0,51	1022,32	4,1	0,44	1022,32	4,1	3,2	162	3,2	9,69	3,3	0,50			
3	1593,27	2,8	0,53	1033,95	2,6	0,45	1033,95	2,6	3,6	175	3,6	9,10	-2,4	-0,07			
I	1575,76	2,7	-	1024,04	2,6	-	1024,04	2,6	1,1	167	1,1	9,55	3,0	-			
4	1571,12	1,8	0,16	1021,74	1,6	0,12	1021,74	1,6	-3,6	163	-3,6	9,64	4,0	2,01			
5	1561,26	2,1	-0,08	1016,36	1,9	-0,10	1016,36	1,9	3,7	169	3,7	9,23	-0,6	-0,44			
6	1564,49	1,6	0,11	1018,70	1,5	0,06	1018,70	1,5	0,0	169	0,0	9,24	-0,2	-0,73			
II	1565,62	1,8	-	1018,93	1,7	-	1018,93	1,7	0,0	167	0,0	9,37	1,0	-			
7	1549,78	0,5		1010,78	0,6		1010,78	0,6	-6,9	163	-6,9	9,49	3,3				

Leto	Prihodki javnega sektorja											
	Skupaj			Neposredni davki in ostali prihodki			DDV in trošarine			Carine		
	letni porast	mio. €	mesečna rast	letni porast	mio. €	mesečna rast	letni porast	mio. €	mesečna rast	letni porast	mio. €	mesečna rast
2010	-0,4	13652,60	0,2	-2,2	8986,77	0,0	4,3	4575,15	0,5	5,5	90,68	2,5
2011	4,8	14318,09	-0,85	5,3	9490,15	-0,1	5,2	4721,80	-0,3	17,9	106,14	0,0
2012	0,6	13924,47	-0,10	4,9	9200,75	0,26	-1,0	4641,18	-0,12	-19,0	82,55	-1,75
2013	-3,1	13497,42	0,17	-5,4	8708,92	-0,19	1,5	4711,04	1,18	-6,2	77,47	-0,95
2014	51	14174,40	0,23	7,9	9405,00	0,41	2,9	4847,11	-0,11	0,3	77,71	1,98
2015	2,8	14542,90	0,2	2,6	9468,90	0,4	3,4	4991,53	0,4	6,9	82,47	-0,6
2015/I	4,7	3434,24	-	3,3	2256,65	-	7,1	1156,33	-	12,4	21,26	-
4	7,7	1342,83	2,05	7,3	885,07	4,53	8,4	449,79	2,03	20,1	7,97	-1,13
5	-15,0	1097,61	-1,20	-15,3	744,85	-0,62	-14,7	346,06	-2,49	17,2	6,71	-2,70
6	7,8	1290,51	1,52	5,9	850,72	0,08	11,9	433,01	5,01	1,8	6,78	-2,11
II	0,2	3730,96	-	-0,7	2480,63	-	1,8	1228,86	-	13,0	21,47	-
7	5,3	1161,62	-0,13	4,9	667,06	0,46	5,7	487,52	-1,08	14,1	7,04	-0,87
8	7,9	1206,26	0,20	3,9	783,92	0,08	16,3	415,70	0,30	11,6	6,64	1,28
9	-8,9	1118,51	-1,10	2,9	794,56	0,33	-29,3	317,47	-4,10	2,7	6,49	-0,04
III	1,4	3486,39	-	3,9	2245,54	-	-2,5	1220,69	-	9,5	20,17	-
10	10,2	1351,37	1,22	3,9	792,33	0,73	20,6	551,78	1,86	5,6	7,25	-0,99
11	5,1	1239,77	0,25	3,9	807,92	0,27	7,7	426,01	0,17	-12,2	5,85	-4,49
12	0,0	1300,18	-0,49	3,5	885,83	-0,14	-6,6	407,86	-1,12	-14,9	6,48	-0,07
IV	5,1	3891,31	-	3,8	2486,08	-	7,2	1385,65	-	-7,2	19,58	-
2016/1	0,5	1225,26	-0,37	6,7	785,47	0,04	-9,1	433,09	-1,13	13,5	6,70	5,02
2	-0,1	1148,44	0,79	-4,0	776,16	-0,32	9,0	364,55	3,50	23,6	7,73	2,83
3	6,3	1133,61	1,14	10,0	782,93	1,05	-0,7	342,78	1,45	-13,3	7,89	0,19
I	2,3	3507,31	-	4,2	2344,56	-	-0,3	1140,43	-	7,9	22,32	-
4	-7,6	1241,27	-0,57	-10,1	795,87	-0,30	-2,6	438,25	-0,97	-10,2	7,16	-2,48
5	23,6	1356,82	1,80	18,6	883,06	0,77	35,1	467,57	4,00	-7,6	6,20	-3,91
6	-0,9	1278,54	0,56	7,0	910,11	1,16	-16,4	362,02	-0,79	-5,5	6,41	-5,03
II	5,0	3876,63	-	5,2	2589,03	-	5,4	1267,84	-	-7,8	19,77	-
7	-0,6	1155,03	-0,45	0,4	669,56	-0,08	-1,5	480,01	-0,92	-22,3	5,47	-6,59
8	9,5	1320,54	2,12	10,9	869,43	1,79	6,6	443,31	2,50	17,4	7,80	5,99
9	12,5	1258,99		9,6	870,82		32,4	420,33		-1,2	6,41	

Prispevki za socialno varnost											
	Skupno			Zdravstveno zavarovanje			Pokojninsko zavarovanje			Zaposlovanje	
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast
2010	5690,63	1,7	0,3	2263,68	1,9	0,3	3399,24	1,5	0,3	2770	-2,0
2011	5781,44	1,1	-0,1	2302,45	1,3	0,0	3451,02	0,9	-0,2	27,97	1,8
2012	5720,63	8,4	-0,13	2268,25	5,7	-0,25	3425,95	-0,1		26,34	-0,1
2013	5604,85	-2,1	0,36	2237,89	-1,3	4,54	3340,17	-2,5	6,17	26,79	1,7
2014	5740,76	2,4	0,32	2314,13	3,4	0,46	3396,92	1,7	0,22	29,71	11,3
2015	5922,44	3,2	0,25	2371,68	2,6	0,19	3519,82	3,6	0,32	30,93	4,1
2015/I	1453,04	4,6	-	584,48	8,0	-	860,96	2,2	-	7,60	5,1
4	492,50	-2,6	-0,45	197,14	-11,4	-0,84	292,77	4,2	-0,27	2,59	5,7
5	486,36	2,9	-0,11	195,16	1,9	-0,30	288,69	3,6	0,02	2,51	-1,4
6	486,49	2,8	0,03	194,99	1,9	-0,02	288,95	3,4	0,16	2,55	3,3
II	1465,35	1,0	-	587,29	-2,5	-	870,41	3,8	-	7,65	2,5
7	493,68	3,7	0,65	197,55	2,7	0,74	293,57	4,4	0,68	2,56	4,5
8	488,45	3,6	0,41	195,19	2,4	0,06	290,70	4,5	0,56	2,57	4,3
9	487,41	3,8	0,93	194,99	2,9	1,66	289,93	4,5	0,55	2,50	1,9
III	1469,55	3,7	-	587,73	2,7	-	874,19	4,5	-	7,63	3,6
10	490,38	2,2	0,74	196,17	1,3	0,02	291,64	2,9	1,30	2,56	2,1
11	494,05	3,6	1,98	197,79	2,8	2,24	293,68	4,1	2,40	2,58	5,5
12	550,08	4,3	0,24	218,23	3,3	0,45	328,94	5,0	0,14	2,90	8,2
IV	1534,51	3,4	-	612,19	2,5	-	914,27	4,0	-	8,05	5,3
2016/1	502,56	9,0	0,26	201,31	20,4	0,58	298,55	2,5	0,01	2,70	5,6
2	498,72	-7,7	-0,59	198,97	-22,0	-0,99	297,15	5,2	-0,36	2,60	3,5
3	507,95	12,4	1,18	202,78	25,1	2,80	302,50	5,3	0,14	2,67	5,3
I	1509,23	4,6	-	603,07	7,8	-	898,19	4,3	-	7,97	4,8
4	511,50	3,9	-0,80	203,72	3,3	-1,74	305,07	4,2	-0,20	2,71	4,7
5	515,79	6,1	0,36	205,02	5,1	0,07	308,06	6,7	0,39	2,71	8,1
6	508,57	4,5	0,13	202,47	3,8	-0,14	303,40	5,0	0,13	2,70	5,9
II	1535,86	4,8	-	611,21	4,1	-	916,53	5,3	-	8,12	6,2
7	519,96	5,3	0,57	208,09	5,3	0,58	309,18	5,3	0,46	2,69	4,8
8	499,07	2,2	-0,14	197,38	1,1	-0,59	299,00	2,9	0,03	2,69	4,8
9	517,61	6,2		205,39	5,3		309,47	6,7		2,75	10,0

Leto	Kreditni podjetjem			Kreditni prebivalstvu			Kreditni in depoziti			Depoziti podjetij			Depoziti prebivalstva		
	mio. €	letni porast		mio. €	letni porast		mio. €	letni porast		mio. €	letni porast		mio. €	letni porast	
2010	20827	0,07		9282	10,33		4038	4,40		14897	3,73		14897	3,73	
2011	20091	-3,53		9454	1,85		4016	-0,54		15151	1,71		15151	1,71	
2012	18682	-7,02		9267	-1,98		3823	-4,83		15114	-0,24		15114	-0,24	
2013	14191	-23,88		8918	-3,77		4247	11,06		14613	-3,32		14613	-3,32	
2014	11190	-20,83		8763	-1,73		4710	10,90		15368	5,17		15368	5,17	
2015	10089	-10,85		8815	-0,31		5151	13,38		16014	3,41		16014	3,41	
2014/10	12065	-30,35		8807	-2,48		4747	9,35		15205	3,78		15205	3,78	
11	11923	-30,46		8791	-2,28		4696	10,26		15241	4,08		15241	4,08	
12	11191	-20,83		8762	-1,74		4710	10,90		15368	5,17		15368	5,17	
2015/1	11317	-18,88		8842	-0,42		4543	8,14		15486	4,91		15486	4,91	
2	11213	-18,98		8802	-0,53		4521	8,70		15582	4,40		15582	4,40	
3	11164	-18,94		8834	-0,21		4710	6,88		15593	4,75		15593	4,75	
4	11054	-19,52		8826	-0,26		4655	6,86		15490	4,22		15490	4,22	
5	10980	-19,43		8847	0,14		4747	7,20		15515	3,94		15515	3,94	
6	10893	-18,53		8836	0,30		4999	6,82		15578	3,68		15578	3,68	
7	10690	-19,02		8821	0,15		4936	5,61		15663	3,45		15663	3,45	
8	10637	-18,79		8812	-0,02		5030	6,50		15630	2,43		15630	2,43	
9	10438	-19,57		8825	0,14		5021	6,42		15665	3,01		15665	3,01	
10	10327	-14,41		8873	0,75		4996	5,25		15745	3,55		15745	3,55	
11	10209	-14,38		8857	0,75		5094	8,48		15745	3,31		15745	3,31	
12	10068	-10,03		8856	1,07		5337	13,31		15883	3,35		15883	3,35	
2016/1	10089	-10,85		8815	-0,31		5151	13,38		16014	3,41		16014	3,41	
2	9675	-13,72		8789	-0,15		5211	15,26		16109	3,38		16109	3,38	
3	9499	-14,91		8830	-0,05		5367	13,95		16210	3,96		16210	3,96	
4	9539	-13,71		8863	0,42		5400	16,00		16242	4,85		16242	4,85	
5	9447	-13,96		8891	0,50		5365	13,02		16350	5,38		16350	5,38	
6	9307	-14,56		8920	0,95		5377	7,56		16476	5,76		16476	5,76	
7	9236	-13,60		8892	0,80		5534	12,12		16648	6,29		16648	6,29	
8	9045	-14,97		8930	1,34		5486	9,07		16623	6,35		16623	6,35	

